

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan

Vuosikertomus vuodelta 2023

KIRKKOHERRAN ESIPUHE	4
JUMALANPALVELUSELÄMÄ JA KIRKOLLISET TOIMITUKSET	6
Jumalanpalveluselämä	6
Hautaan siunaaminen	9
Muut kirkolliset toimitukset	9
TIEDOTUS JA VIESTINTÄ	10
MUSIIKKI	12
LAPSET JA NUORET	14
Varhaiskasvatus	14
Rippikoulut	16
Nuorisotyö	17
AIKUISET	19
Aikuistyö	19
Muut seurakuntatilaisuudet	21
DIAKONIA JA ERITYISTYÖALAT	24
Diakoniatyö	24
Oppilaitos- ja kansainvälinen työ	26
Sairaalasielunhoito	28
Perheneuvonta	29
LÄHETYSTYÖ	32
Lähetystyö	32
Kansainvälinen diakonia	33
MUU SEURAKUNTATYÖ	34
HAUTAUSTOIMI	36
KIINTEISTÖT	37
KEITTIÖTOIMI	38
INVESTOINNIT	39
METSÄTALOUS	40
YMPÄRISTÖVASTUU	41

Taitto: Viestintäpalvelut

Kuvat: Viestintäpalveluiden arkisto, Ari Vitikainen, Kari Rossi, Pixabay, Pexels, iStock

Kirkkoherran esipuhe

Kolmen vuoden koronakokemuksen jälkeen saimme lopulta vietää rajoitusvapaasti seurakuntaelämää koko vuoden. Osallistujamäärät seurakunnan eri tilaisuuksissa nousivat huomattavasti, mutta vuoden 2019 osallistujamääriä ei tavoitettu. Tähän vaikutti osaltaan arkuus osallistua vielä yhteisiin tilaisuuksiin tartuntariskin vuoksi, mutta myös seurakuntamme ikäjakauma.

Puumalan aluseurakunta aloitti vuoden alusta toimintansa osana Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaa. Monenlaiset käytännön järjestelyt vaativat pohdintaa ja uusien tapojen omaksuntaa.

Loppiaisena järjestettiin ensimmäistä kertaa aluseurakuntien yhteinen lähetyspyhä. Alueilta

oli kyydit tuomiokirkon jumalanpalvelukseen. Messun jälkeen oli kirkkokahvit ja lähetystilaisuus seurakuntakeskuksessa. Myös vuoden aikana järjestetyt lähetysten vierailut olivat onnistuneita. Ukrainan sota herätti monissa seurakuntalaisissa halun osallistua Ukrainan tavarakeräykseen. Ne olivat erittäin kysytyjä ja onnistuneita. Niitä järjestettiin vuoden aikana kolme. Yksittäiset lahjoittajat olivat avokätisiä ja heitä oli paljon liikkeellä. Myös kirpputori tuotti runsaasti rahaa, jolla voitiin ostaa muun muassa aggregaattoreita ja elintarvikkeita keräykseen. Myös diakoniatyön järjestämät soppatiistait saivat seurakuntalaiset ja myös kirkkoon kuulumattomat liikkeelle. Seurakuntakeskuksessa oli ruokailijoita viikoittain 55–70 henkilöä.

Keväällä toteutettu Sukupolvet yhdessä messu Pitäjänkirkossa ja tapahtuma diakoniatyön ja varhaiskasvatuksen kanssa tapulinjuurella oli onnistunut. Ristiinan ja Puumalan aluekappalaisten virkaanasettamiset olivat merkittäviä ja juhlallisia tilaisuuksia, samoin kuin pastori **Kari Rossin** lähtöjumalanpalvelus ja Beatles-seurat luomakunnan sunnuntaina.

Vuoden kohokohtia olivat eläkkeelle siirtyvän piispa **Seppo Häkkisen** lähtöjumalanpalvelus ja erityisesti uuden piispan **Mari Parkkisen** virkaanvihkimismessu tuomiokirkossa ja juhla Mikaelissa syyskuun alussa. Moni seurakuntamme työntekijä osallistui näiden juhlien suunnitteluun ja toteutukseen. Järjestelyt ja tilaisuudet onnistuivat hyvin.

Mikkelinpäivän Arvojen areena on vakiinnuttanut paikkansa. Mikkelinpäivän jumalanpalvelukseen kutsuttiin laajalti seurakunnan yhteistyökumppaneita kuten kaupungin edustajia. Uusi Mikkelin kaupunginjohtaja **Janne Kinnunen** toimi tekstinlukijana ja piti puheenvuoron Arvojen areena -tilaisuudessa. Toisena tekstinlukijana ja puheenvuoron pitäjänä oli Mikkelin teatterinjohtaja **Aleksander Anria**.

Vuosi oli sairaalasielunhoidossa muutosten vuosi. Etelä-Savon hy-

vinvointialue Eloisa aloitti toimintansa vuoden alussa, Mielen- ja kuntoutuksen talon palliatiiviseen keskuksen avattiin kauan suunnitteilla ollut saattohoito-osasto helmikuussa, ja heinäkuussa Vilhonkadulle avattiin mielenterveys- ja päihdekuntoutujille suunnattu Toimintakeskus Vilho. Perheasiain neuvottelukeskus toimi aktiivisesti paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Musiikkityössä vuosi oli tilaisuuksien täyteinen. Varhaiskasvatuksen toiminta oli monipuolista painottuen perhetoimintaan.

Nuorisokasvatuksen toiminnoissa painotettiin aiempien vuosien tapaan säännöllisen leiritoiminnan mahdollistamista lapsille ja nuorille. Viestintäpalvelujen toiminta oli erittäin laadukasta ja monipuolista.

Arja Huuskonen
kirkkoherra, tuomiorovasti

Jumalanpalveluselämä ja kirkolliset toimitukset

Jumalanpalveluselämä

Jumalanpalvelusten kävijämäärät eivät ole tavoittaneet ennen koronaa olleita määriä. Väestöjakauman vuoksi vuosittainen kävijämäärien lasku on ymmärrettävää. Suosituimpia ovat erityisjumalanpalvelukset konfirmaatiomessujen ja pappisvihkimysten jälkeen. Perinteisten jumalanpalveluksien lisäksi on järjestetty monia erityyppisiä jumalanpalveluksia. Niitä on pidetty usein myös muualla kuin kirkossa.

Ristimäellä Mikkelin tuomiokirkossa toimitettiin jumalanpalvelukset säännöllisesti sunnuntaisin ja juhlapyhinä. Loppiaisena toteutettiin ensimmäisen kerran alueiden yhteinen messu ja lähetyspyhä. Alueilta oli bussikuljetukset. Pappisvihkimyksiä oli 3 kertaa. Tuomiokirkossa toteutettiin

myös yhteistyöjärjestöjen kirkkopyhiä. Adventin aikana toteutettiin Kauneimmat joululaulut -messu. Elokuun viimeisenä sunnuntaina oli piispa Seppo Häkkisen lähtömessu ja syyskuun alussa Mikkelin hiippakunnan uuden piispan Mari Parkkisen virkaan vihkimismessu, joka myös televisioitiin. Jouluyönä toteutettiin jouluyön messu, jossa liturgina toimi piispa Mari Parkkinen. Jumalanpalveluksia suunnattiin myös perheille ja lapsille, mm. Nallekirkko 5-vuotiaille, koko perheen messu ja vauvakirkot.

Kevätkaudella keskiviikkoiltaisin, syksystä alkaen torstai-iltoina kerran kuukaudessa toteutettiin Iltamessuja. Toteuttajana kasvatuksen työala yhdessä nuorten kanssa, jotka toimivat eri tehtävissä alkaen musiikista ehtoollisavustukseen.

Keskiviikon päivähartaudet toteutettiin pääsääntöisesti ehtoollishartauksina. Pyhäinpäivänä toteutettiin Pyhäinpäivän muistohetki. Jouluaattona oli kaksi aattohartautta.

Ristimäen alueella toimii kolme erilaista messuyhteisöä: Lähimessu, Messimessu ja Kotoisa iltamessu. Lähimessua toteuttaa vahva vapaaehtoisten joukko, mikä on vuoden aikana myös lisääntynyt. Messuihin osallistuu keskimäärin yli 100 henkeä. Messimessu kokoaa merkittävästi pikkulapsiperheitä. Messimessu kokoaa keskimäärin 73 henkeä. Molempien messujen yhteydessä toimii myös pyhäkoulu. Kotoisa iltamessu kokoaa Laajalammelle pienehköön mutta kiitollisen messukävijäjoukon. Harjun kappelissa toteutettiin messu pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina.

Messuyhteisöissä toteutettiin kirkkokahvit säännöllisesti, tuomiokirkossa kymmenisen kertaa. Yhteistyössä koulujen kanssa toteutettiin koululaiskirkkoja sekä tuomiokirkossa että Rouhialan kappelissa. Kansanlaulukirkko toteutettiin juhannusaattona Kenkäverossa sekä elokuussa Pitäjänkirkon tapulin juurella. Kansanlaulukirkot kokosivat yli sata osallistujaa.

Anttolassa jumalanpalveluksia toimitettiin sekä Anttolan kirkossa että Anttolan seurakuntatalolla. Seurakuntatalon jumalanpalvelukset tapahtuivat tammikuun alusta palmusunnuntaihin ja ne saivat hyvän vastaanoton seurakuntaisten keskuudessa. Seurakunnan vapaaehtoiset vastasivat kirkkokahvin keitosta joka sunnuntaiksi jumalanpalveluksen jälkeen. Vuoden aikana kerran jumalanpalvelus järjestettiin Anttolan satamassa Torilla tavataan -tapahtuman yhteydessä. Perhemessut (3 kpl) toteutettiin yhdessä vapaaehtoisten muodostaman perhemessutyöryhmän kanssa. Ns. tuplakirk-

kopyhinä Anttolan jumalanpalveluselämä rikastui siten, että jumalanpalvelus saatettiin järjestää Lamminniemen kappelissa yhteistyössä Puumalan alue seurakunnan kanssa. Jouluaamun sanajumalanpalveluksen ajankohdan myöhäistämisen klo 9 alkavaksi toi huomattavasti enemmän seurakuntalaisia kirkonmenoihin.

Haukivuorella kokoonnuttiin jumalanpalvelukseen sekä kirkossa että seurakuntatalossa, unohtamatta palvelukeskuksen kuukausittaisia ehtoollishartauksia. Vapaaehtoiset osallistuivat messuun erityispyhinä, mutta jumalanpalvelusryhmiä ole. Tavallisesti jumalanpalvelukset kokoavat pienehköön uskollisten joukon, mutta isompien pyhien ja teemapyhien kävijämäärät ovat olleet kohtuulliset. Alueella havahduttiin vaatimattomiin kävijämääriin ja pohdittiin jumalanpalvelusten harvennamista ja toisaalta sisällön monipuolistamista tai jotain muuta pyhäpäiviin. Kirkon sijainti rajoitti vanhusten kirkkomatkoja. Kirkkokahveja oli noin kerran kuus-

sa. Työalojen välinen yhteistyö on tuonut jumalanpalveluselämään iloa, rentoutta ja vaihtelevuutta. Haukivuoren kirkossa käytettiin myös datatykkiä, joka mahdollisti jumalanpalveluksen kulun ja erilaisten laulujen heijastamisen seinälle. Perinteisten messujen lisäksi pidettiin mm. kansanlaulukirkko, hiljaisuuden messu, musiikkimessu sekä Kauneimmat joululaulut -messu.

Puumalassa vietettiin noin 60 jumalanpalvelusta, pääsääntöisesti sunnuntaisin kirkossa kello 10 pidettiin messu. Joka kuukauden 4. sunnuntai oli iltamessu, alkuvuodesta klo 17 ja syyskuusta alkaen aika muutettiin seurakuntalaisten ja työntekijöiden toiveesta klo 16:ksi. Lamminniemessä jumalanpalvelusta vietettiin neljä kertaa ja kerran Säkkinmäen laavulla. Jumalanpalveluksissa palveli kirkkovaarti, joka kokosi seurakuntalaisista palveluryhmän. Jumalanpalveluksia vietettiin keskimäärin 38 seurakuntalaisen kanssa. Erityis- kirkkopyhiä ja messun yhteydessä olevia seurakuntatilaisuuksia

oli reilut 10. Lisäksi kahtamoiskahvit, eli ns. pystykahvit, juotiin kirkossa messun jälkeen satunnaisesti. Pääsiäisenä piispa Sepo Häkkinen saarnasi messussa ja syyskuussa vihittiin virkaansa uuden alue seurakunnan ensimmäinen aluekappalainen.

Ristiinassa vietettiin jumalanpalveluksia pääsääntöisesti sunnuntaisin kello 10 ja joinakin sunnuntaina klo 16. Tammi-maaliskuussa jumalanpalvelukset pidettiin seurakuntakeskuksessa, muuten Ristiinan kirkossa. Himalansaaren kirkossa järjestettiin jumalanpalvelus neljä kertaa. Messuryhmät toimivat jumalanpalveluksissa palvelutehtävissä. Kirkkokahveja juotiin kirkossa satunnaisesti. Huhtikuussa vihittiin virkaan Ristiinan aluekappalainen. Ristiinassa vietettiin muutama perhejumalanpalvelus, hiljaisuuden messu ja yksi sukupolvien messu. Kesällä järjestettiin kansanlaulukirkko, syksyllä sadonkorjuumessu, Parikkaniemen kirkkopyhä ja palokuntalaisten kirkkopyhä. Yhdessä jumalanpalveluksessa Vivamon Raamattu-

kylän Tuhlaajapoika-musiikkinäytelmä sisältyi osaksi messua.

Savilahdessa siirryttiin kesän jälkeen Pitäjänkirkossa klo 13 messusta klo 17 alkamisaikaan. Alkuvuodesta messu toteutettiin samalla kaavalla ja samoilla toimittavilla papeilla sekä tuomiokirkossa klo 10 että Pitäjänkirkossa klo 13. Tuo alkamisaika koettiin hankalaksi. Samalla esitettiin toive muutoksesta sekä alkamisaikaan että sisällölliseen toteutukseen. Tämä johti siihen, että Pitäjänkirkossa siirryttiin syyskuun alusta klo 17 alkamisaikaan sekä siihen, että messu toimitetaan viikkomesun kaavalla. Samalla toivottiin monimuotoisuutta messun musiikkiin. Alkupuolella vuotta 2023 oli jo perinteisimpien Partiolaiskirkon ja kesän Kansanlaulukirkon lisäksi kokeiltu jumalanpalveluksessa teemana Neulekirkkoa. Vastaanotto oli sen verran rohkaisevaa, että syksyllä toteutettiin Neulekirkko uudelleen. Muita messuja olivat mm. Kelttiläinen messu sekä rukouspainotteinen messu. Päiväjumalanpalveluksina Pitäjän-

kirkossa klo 10 vietettiin sadonkiitosmessu sekä itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus. Huonokuuloiset huomioiden vietettiin tekstitetty messu helmi- ja marraskuussa sekä näiden lisäksi jouluaaton tekstitetty hartaus ja viitotomakielisille viitottu Kauneimmat joululaulut. Pitäjänkirkossa vietettiin myös Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa yhteinen Kauneimmat joululaulut -tilaisuus.

Otavan seurakuntatalolla oli kaksi kertaa toimikaudessa joko tavallinen tai erityismessu sekä Kesäkirkko Otavan vanhassa rukoushuoneessa.

Muita jumalanpalveluksia tai niihin verrattavia hartauksia vietettiin pääsääntöisesti kesäaikaan maaseudulla. Tällaisia olivat mm. Vuorikirkko Korpikosken Hirvivuorella ja Myllykirkko Ihastjärvellä.

Suomenniemellä järjestettiin monipuolista jumalanpalveluselämää. Talvikaudella jumalanpalvelukset siirrettiin seurakunta-

kodille. Kesällä järjestettiin kansanlaulukirkko, Suomenniemi-päivien juhlahumalanpalvelus sekä maakirkko Laamalan saarella. Elokuussa järjestettiin toista kertaa Luotolahden metsästysmajalla metsäkirkko, joka keräsi paikalle paljon seurakuntalaisia. Joulunajan suosituin kirkkopyhä oli jouluaaton hartaus, johon osallistui vajaa 200 seurakuntalaista.

Hautaan siunaaminen

Hautaan siunaaminen oli jälleen merkittävä osa seurakunnan toimintaa. Alueemme väestörakenteeseen saa aikaan merkittävän painoarvon hautaan siunaamisille seurakuntamme toiminnassa. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa toimitettiin vuonna 2023 yhteensä 624 hautaan siunaamista. Hautaan

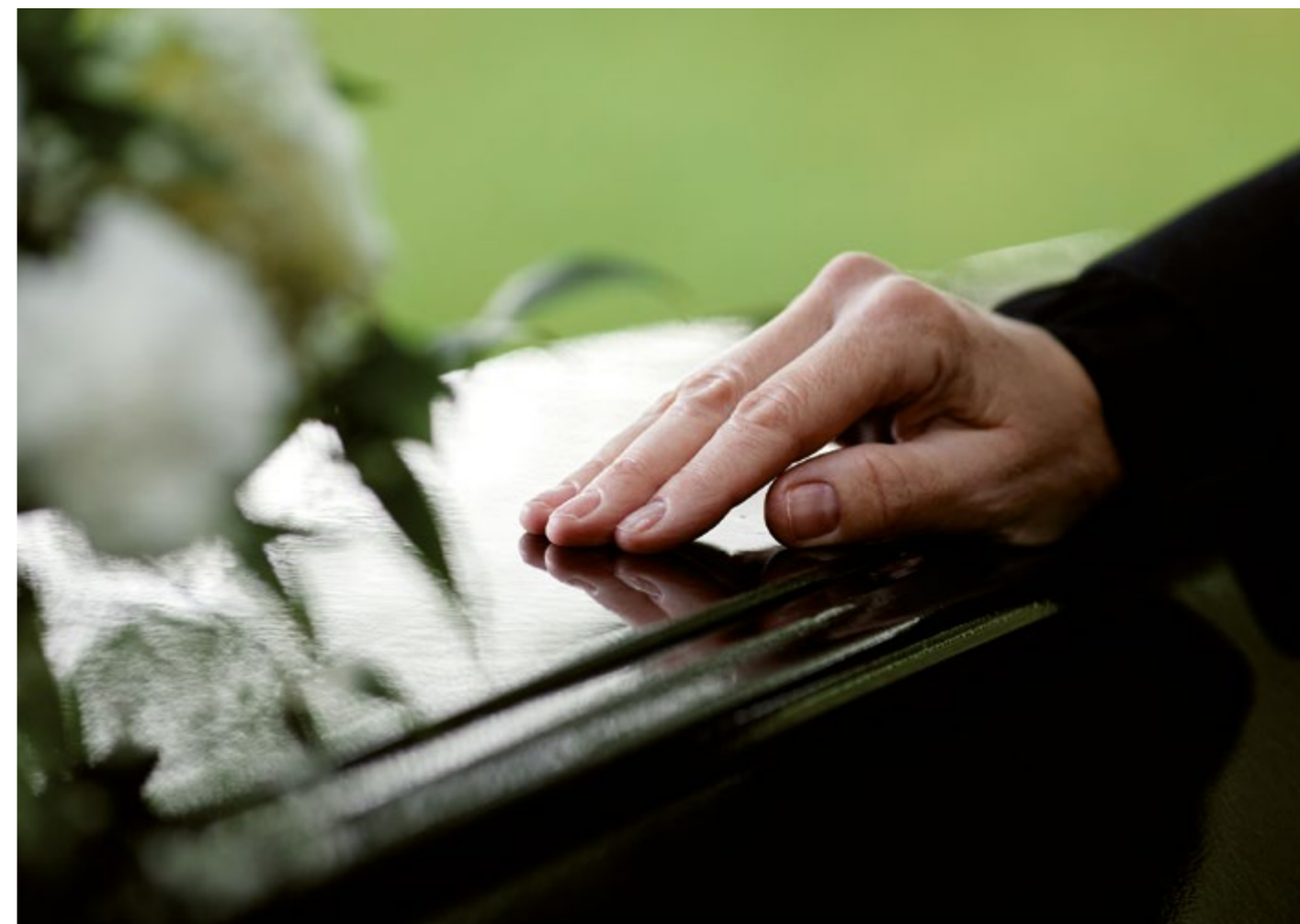
siunaamiset, omaisten kohtaaminen ja toimitusten valmistelu olivat luonnollisesti keskeinen osa papiston, kanttorien, suntioiden sekä erityisammattimiesten työtä.

Lokakuusta alkaen aloitettiin hautaan siunaamisen alueellinen porrastaminen, jonka tarkoituksena oli, että pappien, suntioiden ja kanttorien työvoimaresurssi riittää huolehtimaan toimituksista. Käytännössä muutos tarkoitti, sitä että eri kirkkoissa tapahtuvat siunaamiset porrastuvat siten, ettei kolmessa eri kirkossa tapahdu siunaamisia yhtenäkkäisesti. Muutokset siunaamisajankohdissa eivät koskeneet Harjun tai Rouhialan siunauskappeleissa toimitettavia hautaan siunaamisia, joissa jatkettiin siunaamisten toimittamista totutussa rytmissä. Hautaan

siunaamistilaisuuksissa kohdataan merkittävä määrä seurakuntalaisia. Vuoden aikana osallistujia hautaan siunaamistilaisuuksissa oli 13 874.

Muut kirkolliset toimitukset

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa toimitettiin 201 kastetta ja 44 avioliittoon vihkimistä sekä 12 avioliittoon kirkollista siunaamista. Kastetilaisuuksista 116 järjestettiin kodeissa tai muissa kuin seurakunnan tiloissa ja 81 kastetta tapahtui seurakunnan tiloissa. Lisäksi seurakuntamme alueella järjestettiin kaksi kodin siunaamista. Kasteissa osallistujia yhteensä oli 4442 sekä avioliiton vihkimisissä ja siunaamisissa 2828.

Tiedotus ja viestintä

Viestinnässä elettiin vuonna 2023 uudistusten aikaa. Kirkkoneuvoston päätöksellä tiedotustoimistosta tuli viestintäpalvelut, ja myös viranhaltijoiden nimikkeet päivitettiin tiedottajasta viestinnän asiantuntijaan ja viestintäassistentista viestintäsuunnittelijaan. Viestintäpalveluissa toteutettiin empatia- ja tunnettuustutkimus, jonka tulokset ovat hyödynnettävissä lähes kaikilla työaloilla.

Vuoden aikana lanseerattiin seurakunnan uusi visuaalinen ilme, jossa logon rinnalle luotiin yhtenäisen värimaailma ja typografiavallinat sekä laadittiin kattava graafinen ohjeisto ilmeen soveltamiseen eri yhteyksissä. Työaloille ja alue seurakunnille laadittiin myös omat ilmeensä päälinjaukset mukailen vahvistamaan työalojen identiteettiä sekä yhdistämään ne vahvasti seurakunnan uuteen yleisilmeeseen. Henkilöstön käyttöön valmistettiin laaja valikoima erilaisia käyttöpohjia mainos- ja ilmoitusvalmistukseen sekä satoja visu-

aalisia elementtejä ja niiden variaatioita (sloganit, alatunnisteet, kirkkojen kuvitukset jne.) Ilmeen tuoreuttamisen lisäksi huomioitiin seurakunnan laaja kokonaisuus: kaikki seitsemän alue seurakuntaa ovat yhtä tärkeitä, ja yhtenäinen visuaalinen ilme liittyy ne saman seurakuntaperheen alle. Uudistus aloitettiin kirkollisista ilmoituksista, ja se kesti kaikkineen lähes koko vuoden. Elokuussa ilmettä tehtiin tutuksi Mikkelin keskustassa ja IkiomaAreenalla kiitetyllä Elämäsi seurakunta -mainoskampanjalla. Rivakampi lanseeraustahti olisi viestinnällisesti ollut tarkoituksenmukaisempi, mutta nykyisellä resursseilla suuremmat projektit ottavat aikansa.

Valo- ja videokuvaukseen soveltuva mediahuonetta alettiin suunnitella keväällä 2023 viestintäpalveluiden, kiinteistötoimen ja pastori **Kari Rossin** yhteisponnistuksena. Tavoitteena on päästä hyödyntämään viestintäpalveluiden laadukasta kuvauskalustoa hel-

pommin ja nopeammin. Rakennustyöt eivät kuitenkaan vielä ole edenneet.

Polku-lehti konseptoitettiin uudelleen vuoden 2023 alusta. Selkeämmän visuaalisuuden lisäksi uudistuksessa huomioitiin lukijapalautte seurakunnan omasta raamattuopetuksesta sekä nuorten osallisuudesta. Säännöllinen kirjoitusyhteistyö runoilija **Mirkka Auvisen** kanssa käynnistettiin.

Syksyllä sovittiin MEKS Kaakon kanssa uudesta seurakuntaliitteestä, joka ilmestyy Länsi-Savon suurjakelun yhteydessä viisi kertaa vuoden 2024 aikana. Uudistus perustuu empatia- ja tunnettuuskyselyn tuloksiin, joissa korostuu paikallismedian rooli mikkeliäisten tärkeimpänä tiedonhakanavana.

Tiedotteita paikallislehdistölle lähetettiin 83 kappaletta (määrässä ei mukana eri medioille kustomoituja juttuja samoista tee-

moista), jotka julkaistiin 94-prosenttisesti. Lisäksi mediaan saatiin läpi suorina juttuvinkkeinä näyttäviä, kuvallisia uutisia muun muassa varhaiskasvatuksen Pikuhelppi-toiminnasta, neulekirjokosta, hautausmaiden inventoinneista, empatiakyselystä, tiekirjoista, messuyhteisöistä, Ukrainakeräyksistä sekä kauneimmista joululauluista. Kokoustiedotteista media poimi muun muassa tuomiokirkon remonttia, uusia luottamus henkilöitä tai työntekijöitä, Pitkäjärven saunaa ja samaa sukupuolta olevien vihkimistä koskevia aiheita.

Seurakunnan sosiaalisen median kanaviin kiinnitettiin erityishuomiota. Työalat ylittävää some-tiimiä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa luoden some- ja viestintäohjeistuksen. Tiimi ideoi uusia

somesarjoja ja -käytäntöjä, kuten Minuutin miete -videot sekä työalojen kiertävät somepäivystysvuorot. Viestintäpalveluiden somesarjoja olivat mm. Maanantaimuisto, Viikon vaikuttaja ja Pyhäpäivän rukous. Videomuotoinen adventtikalenteri keräsi huomiota ja kiitosta.

Vuoden aikana organisoitiin kaksi työalaa ylittävää somekoulutusta, joihin osallistui 28 henkeä 7 eri työalalta. Koulutukset käsitelivät sosiaalisen median hyödyntämistä seurakuntatyössä sekä videomarkkinointia. Palautekyselyssä ensimmäisen koulutuksen keskiarvoksi tuli oppien käytettävyyden näkökulmasta 7 ja toisen 9,3. Puumalan alue seurakunnan Facebook-sivuille saatiin vapaaehtoinen päivittäjä ja tiekirkkojen oppaat sitoutettiin tuottamaan so-

mesisältöjä. Somekanavien kehittämisestä käytiinkin keskustelua ja sometiimin lisäksi niin pappien kuin työalajohtajien kokouksissa.

Näiden toimien avulla seurakunnan somekanavien tiedottava ilme saatiin muutettua vuorovaikutteemmaksi; reagoiteja, kommentteja ja jakoja annettiin edellisvuosia enemmän. Uusia Facebook-sivutyökaluja on esimerkiksi tulut vuoden 2023 aikana 290 kappaletta, mikä on viidesosa kaikista sivutyökaluista ja 120 % parempi tulos vuoteen 2022 verrattuna.

Suurkuvatulostinta hyödynnettiin erilaisissa mainoskampanjoissa ja tuotettiin mm. tarroja työalojen käyttöön.

Musiikki

Musiikkityössä vuosi 2023 oli tilaisuuksien täyteinen. Keskeisiä muutoksia vuoden aikana olivat virkoihin liittyvät asiat. Johtava kanttori **Jouni Vaaja** jäi virkavaapaalle, hänen kanttorin töitään siajasti **Juha Kälviä** sekä työjohdollisia vastuita hallintokappalainen **Henri Koskinen** sekä kanttori **Päivi Karjalainen**. Puumalan seurakunnan liittymisen myötä Puumalan ja Anttolan aluseurakunnille valittiin yhteiseksi kanttoriksi **Kristiina Ukkonen**. **Laura Hintsala** hoiti **Mikko Kallion** opintovapaan sijaisuuksia.

Ristimäellä toimi vakiintuneesti laaja vapaaehtoisten musiikin harrastajien joukko. Sekä kanttorien että vapaaehtoisten vastuulla oli useita kuoroja ja soitinryhmiä. Tuomiokirkossa järjestettiin 9 konsertin kesämusiikkisarja, joka on saavuttanut vakiintuneen kuulijakunnan. Piispan lähtöjuhla ja

uuden piispan tulojuhllaisuudet olivat musiikkityön suuri yhteistyöprojekti ja voimainponnistus paikallisten muusikoiden, kuorojen ja orkesterin sekä tuomiokapitulien kanssa. Vuoden aikana paineuduttiin lisäksi urkujen huoltoon koko seurakunnan alueella tuomiokirkon urkurin toimesta.

Anttolassa toimi viikoittain kokoontuva kirkkokuoro, jossa oli vuoden mittaan 5-8 laulajaa. Lisäksi kerran kuukaudessa Anttolassa toteutettiin perinteisiä Laulujen laineilla -yhteislaulutilaisuuksia. Niihin osallistui vaihteleva määrä ihmisiä: vähimmillään viisi, ja enimmillään noin 20. Ekuumeenista yhteistyötä tehtiin musiikkisten hartauksien myötä vapaakirkon ruokajakelussa, ja lisäksi musiikkityö oli mukana diakonian tilaisuuksissa. Joulukuussa kaksi seurakunnan kanttoria piti joulukonsertin, jota kuunte-

lemassa oli reilu kolmekymmentä ihmistä.

Haukivuorella toimi aktiivisesti kolme hyvin erityyppistä kuoroa. Kirkkokuorolla, Päivälaulajilla ja Veteraanilaulajilla oli jokaisella oma merkityksellinen paikkansa seurakunnan toiminnan rikastuttamisessa. Vapaaehtoisia toimi myös huilu- viulu-, laulu- ja huuliharppusolisteina erilaisissa juhlahetkissä. Yhteislaulutilaisuuksia järjestettiin useita kevät- ja syyskaudella. Veteraanilaulajat toteuttivat hyväntekeväisyyskonsertin äitienpäivänä sekä kolmen kanttorin porukka adventtikonsertin joulukuussa. Adventin ja joulun ajaksi pystytettiin ensimmäistä kertaa lähes täydellisen Kauneimmat Joululaulut -viikkojen kokoelman näyttely.

Puumalassa toimi vuoden aikana kaksi säännöllistä kuoroa: Ma-

riakuoro ja gospelkuoro His Voice. His Voicea johti **Katja Suomalainen** (nyk. **Hietala**). Mariakuoro oli avustamassa monissa jumalanpalveluksissa, samoin His Voice, joka piti myös omia konsertteja. Yhteistyötä tehtiin myös muiden kuorojen kanssa, ja kanttori säesti mm. Paikallista kehitysvammaisten kuoroa Kemua. Puumalassa oli runsaasti vierailevia muusikoita messuissa ja kahvitilaisuuksissa, sekä muutoin aktiivinen konserttielämä erityisesti kesällä. Ensimmäiseksi adventtisunnuntaiksi koottu Hoosianna-projektikuoro harjoitteli kolme kertaa ennen messua, ja tuolloin kuultiin myös sekakuorolaulua Puumalassa.

Ristiinassa kokoontui kerran viikossa muskari, lapsi-aikuinen -ryhmä. Parhaimmillaan lapsia oli mukana 15. Viikoittain kokoontui myös 16 hengen srk-kuoro, joka esiintyi 13 kertaa seurakunnan tilaisuuksissa sekä juhlapyhien

messuissa ja jumalanpalveluksissa. Lisäksi muutamassa messussa oli vapaaehtoinen laulaja esiintymässä. Laulu soikoon -yhteislaulutilaisuuksia järjestettiin useita kevät- ja syyskaudella. Yhteislaulu laulettiin myös torilla ja vanhusten yksiköissä. Kesäisiä yhteislaulutilaisuuksia (ent. kesäkinkeit) ja KJL-tilaisuuksia järjestettiin eri puolilla Ristiinaa. Asante esitti tammikuussa "Sykarin kaivola" kanttorin säestyksellä. Toukuussa oli kuoron kevätlaulajaiset ja marraskuussa Lohdun sanoja ja säveliä -tilaisuus (kanttori ja diakoni) sekä 3 kanttorin adventtikonsertti. Perinteisten messujen lisäksi oli useita hiljaisuuden messuja, kansanlaulukirkko, ja kolmen kanttorin musiikkimessu.

Savilahdessa oli vilkasta musiikkitoimintaa. Kanttoreiden johdolla kokoontuivat Tuomiokirkkokuoro, lapsikuoro Sinilinnut, Amani-lauluryhmä sekä kolmen

kerran muskari esikouluikäisille. Konsertteja järjestettiin Pitäjänkirkossa 7, Otavan seurakuntatallolla 2 sekä Rouhialan kappelissa 1. Pitäjänkirkon messuissa avustivat edellä mainittujen ryhmien lisäksi Asante sekä mieskvartetti. Musiikin osalta erityisiä messuja olivat mm. 2 neulemessua, karjalainen kansanmessu, kansanlaulukirkko sekä musiikkimessu.

Suomenniemellä vuoden aikana järjestettiin konsertteja Suomenniemi-päivien yhteydessä sekä pyhäinpäivänä. Lokakuussa Safari-kuoro konsertoi Suomenniemen kirkossa. Kauneimmat joululaulut tilaisuuksia järjestettiin kirkossa, seurakuntakodissa ja ensimmäistä kertaa myös Temmin tuvalla. Lusikkaniemessä järjestettiin syyslaulujen ilta ja syyskaudella myös seurakuntakodilla pidettiin toivelauluilta.

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus

Seurakunnan varhaiskasvatuksen päiväkerhoja toteutettiin lähes jokaisella alueella, lukuun ottamatta Anttolan ja Haukivuoren alueita. Päiväkerholaisten ikä painottui pääsääntöisesti 2–3-vuotiaisiin. Jokaista päiväkerhoryhmää varten laadittiin ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja käytiin tutustumiskeskustelut vanhempien kanssa. Päiväkerhoissa toteutettiin monipuolisin menetelmin kristillistä kasvatusta, joka pyrki huomioimaan kirkkovuoden tapahtumat ja esittelemään kristinuskon traditioita lapsen kehitystason mukaisesti.

Perhekerhojen nimi vaihdettiin jo vuonna 2022 Leikkivä aamu -avoin perhekerhoksi. Leikkivä aamu -perhekerhoja pidettiin viikoittain kaikilla alueilla, lukuun ottamatta Anttolan aluetta. Toimintavuoden aikana kävijämäärät

kasvoivat Lähemäen ja keskustan alueilla. Otavan alueella kävijämäärän laskua osittain saattaa selittää myös alueella sijaitseva suuri päiväkotitoiminta. Myös Ristiinan alueella kävijämäärät pysyivät toimintavuoden aikana alhaisina. Perhekerhoista saadun palautteen perusteella kerhot koettiin merkityksellisinä kohtaamispaikkoina kotona lastaan hoitaville vanhemmille tai hoitajille sekä vertaistuen paikkoina samassa elämäntilanteessa oleville. Aamupalatarjoilu koettiin merkittävänä helpotuksena lapsiperheiden arkeen.

Ensimmäisen lapsensa saaneiden vanhempien Ekavauvaryhmiä pidettiin kaksi keväällä ja kaksi syksyllä. Toinen ryhmistä kokoontui Rouhialan kerhohuoneella ja toinen perhekeskustoiminnan kohtaamispaikassa (Koppa). Molemmat Ekavauvaryhmät täyttyivät nopeasti. Ryhmiä ohjasi kaksi lastenohjaajaa, jotka toimivat tois-

tensa työpareina. Ekavauvaryhmissä vieraili myös asiantuntijoita pitämässä keskustelun alustuksia.

Muskareita pidettiin Otavassa, Kirkonmäellä, Suomenniemellä (syksy 2023) ja Anttolassa. Muskariryhmien toiminta suunnattiin joko vauva- ja taaperoikäisille lapsille vanhempansa kanssa tai perhemuskarina, jolloin alle kouluikäiset lapset saivat osallistua muskariin yhdessä aikuisen kanssa. Muskaritoimintaa suunniteltiin ja kehitettiin toimintavuoden aikana tavoitteellisesti myös muskariohjaajia kouluttamalla. Muskareissa käytetty musiikki oli pääsääntöisesti kirkkomuskarilauluja ja lasten virsiä tai muita lasten ikäkauteen sopivia lauluja.

Pariskunnille ja yksinhuoltajille järjestettiin tukea Ilta teille kahdelle-, Hetki Aikaa- ja LapsiArkki-toiminnan kautta. Ilta teille kahdelle -toiminnassa pariskun-

nat saivat viettää aikaa kahdestaan, lastenohjaajien huolehties- sa heidän lapsistaan vanhempien poissaolon aikana. LapsiArkki-toiminta suunnattiin erityisesti yksinhuoltajavanhemmille, joille pyrittiin tarjoamaan mahdollisuus muutaman tunnin viikoittaiseen omaan aikaan. LapsiArkki kokoontui Mikkelin seurakuntakeskuksella kerran viikossa ja yksinhuoltajat saivat tuoda lapsensa pariaksi tunniksi iltahoitoon. Hetki aikaa -toiminta (Haukivuori, Ristiina, Otava, Suomenniemi, Rantakylä) puolestaan yhdisti kaksi edellistä toimintamuotoa yhdeksi, niin että sekä pariskunnilla tai yksinhuoltajilla oli mahdollisuus tuoda lapsensa kerran kuukaudessa lauantaisin pariaksi tunniksi hoitoon.

Taideleikkiä (värikylpy) pidettiin vauvoille (4-8kk) ja taaperoil-

le (9kk - 1,5 v). Taideleikki on ollut suosittu toimintamuoto ja myös hyvä jatkumo vauvaryhmille. Taideleikissä kävi myös sellaisia uusia perheitä, jotka eivät ole olleet mukana muussa seurakunnan varhaiskasvatuksen järjestä- mässä toiminnassa. Pyhäkoulu eli lastenkirkkotoiminta onnistui kohtuullisen hyvin. Lastenkirkko- ja pitivät aikuiset vapaaehtoiset ja nuoret kerhohuolajat. Keväällä toimintaa oli Anttolassa ja syksyllä Lähemäellä.

Uusia vapaaehtoisia tulee aika ajoin ja heille pyritään aina tarjoamaan mahdollisuus ohjata lastenkirkkotoimintaa. Kerhohuolajien koulutuksen kautta on saatu hyvin myös nuoria lastenkirkon ohjaajia. Osana lastenkirkkotoimintaa Ristiinassa, Haukivuorella ja Otavassa järjestettiin Lasten Lauantai noin kerran kuukaudessa. Kirjepyhis-

toiminnan suosio on pysynyt entisellä tasolla. Kirjepyhis-toiminnassa mukana oleville perheille lähetettiin kerran kuukaudessa kirje, jonka liitteinä oli lapselle kotona luettava hartauskertomus ja muuta toimintaa (esimerkiksi ohje kotona tehtävään askarteluun). Perheet ovat ottaneet tämän toimintamuodon hyvin vastaan.

PikkuHelpissä on mukana neljä lastenohjaajaa. Toimintaa järjestetään keskustan, Haukivuoren ja Ristiinan alueilla. Lastenohjaajat ovat tarvittaessa järjestäneet mahdollisuuden tilapäiseen lastenhoitoapuun, niin että lasten vanhemmat ovat voineet esimerkiksi hoitaa omia asioitaan rauhassa. Lastenohjaajat tapasivat perheet joko seurakunnan tiloissa tai ulkona esim. leikkipuistossa. Koteihin mentiin vain diakoniatyöntekijöiden työpareina. Tätä yhteistyö-

tä kehitetään myös jatkossa. PikkuHelppiä ei vielä toistaiseksi ole mahdollista järjestää koulujen loma-aikoina tai viikonloppuisin.

Kaupungin ja yksityisten varhaiskasvatustyksikköjen välinen yhteistyö seurakunnan kanssa on pysynyt entisellään. Yhteistyötä mahdollistavina ja sitä tukevana asiantuntijamentoreina toimi viisi lastenohjaajaa, jotka tekivät säännöllisiä vierailuja yhteensä 34 päiväkotiyksikköön Mikkelin alueella sekä Puumalassa. Useimmissa päiväkodeissa oli mahdollista järjestää tunnustuksellisia kynttilähetkiä. Tilanteissa, joissa tunnustuksellinen hartaushetki ei ollut mahdollinen, järjestettiin yhteisen sopimuksen mukaisesti tunnustukseton, katsomuskasvatuksellinen toimintatuokio. Seurakunnan varhaiskasvatus on sitoutunut tekemään jatkossakin yhteistyötä päivähoitoyksiköitten työntekijöitten kanssa myös katsomuskasvatuksellisissa asioissa. Joulukuun ja pääsiäiskirkot sekä vaellukset olivat suosittuja sekä kaupungin et-

tä yksityisille varhaiskasvatuksen yksiköille. Lastenohjaaja pyydettiin mukaan myös varhaiskasvatuksen yksiköiden vanhempainiltoihin sekä kevät- ja joulujuhliin.

Toiminnalla tavoitettiin myös ne lapset ja vanhemmat, jotka eivät ole seurakunnan varhaiskasvatuksen muussa toiminnassa mukana.

Kesätoimintaa järjestettiin perinteisesti kesäkuun alusta juhannukseen saakka viidessä toimipaikassa. Päiväleiritoiminta oli suunnattu 7-10-vuotiaille lapsille Lähemäellä, Otavassa, Ristiinassa ja Rouhialassa. Haukivuorella pidettiin kesätoimintaa 4-10-vuotiaille lapsille siten, että 4-6-vuotiaat olivat mukana aamupäivisin kolmen tunnin ajan ja 7-10-vuotiaat 6-8 tuntia arkipäivisin, riippuen perheiden tarpeista. Kesätoiminnassa lastenohjaajien apuna oli nuoria kerhohjaajia. Kesätoimintaa järjestämällä pyrittiin tukemaan ja helpottamaan erityisesti pienten koululaisten perheiden kesäajan lastenhoitojärjestelyjä.

Lasten sururyhmä saatiin vihdoin toteutettua kerran syyskauden aikana ja uusille ryhmille on kysyntää myös jatkossa.

Pikkulapsityön kautta lähetettiin seurakunnan syntymäpäivätervehdys 1-, 2- ja 3-vuotiaille. Onnittelukirjeen mukana lähetettiin varhaiskasvatuksen ja päiväkerhon esite. Yhteiset syntymäpäiväjuhlat järjestettiin 4-, 5-, ja 6-vuotiaille. Juhliin kutsuttiin kaikki edellä mainittuihin ikäryhmiin kuuluvat seurakunnan jäsenet.

Rippikoulutyö

Vuonna 2023 Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa järjestettiin yhteensä 16 rippikoulua, joista yksi toteutettiin päivärippikouluna ja yksi luontorippikouluna. Rippikouluryhmistä yksi pidettiin hiihtolomalla leirimuotoisena ja yksi syyslomalla päiväkouluunmuotoisena. Kaikki muut rippikouluryhmät toteutettiin kesäaikaan pidettävänä leirimuotoisina rippikouluina. Vuonna 2023 15 vuotta täyttävien

Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan kuuluvien ikäryhmä oli kokonaisuudessaan 442. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan omiin rippikouluihin osallistui 423 nuorta. Muualla rippikoulun kävi 13 nuorta. Rippikouluryhmien ohjaamiseen osallistui myös yhteensä 133 ohjaustehtäviin koulutettua isosta ja yövalvojaa.

Vuonna 2023 rippikoulutyössä koettiin jonkin verran haasteellisenä se, että rippikoululaisilla ja isosilla on entistä enemmän erilaisia sosiaalisten tilanteiden ja ryhmässä toimimisen haasteita, jotka yksittäistapauksina hankaloittavat leireille osallistumista (mielenterveydelliset haasteet, neuropsykiatriset häiriöt, leiriolosuhteissa olemiseen liittyvät haasteet jne.). Ryhmässä toimiminen ja kodin ulkopuolella yöpyminen on monelle haasteellista. Rippikoulutyön toteuttamisen tavoitteena pyritään kuitenkin lähtökohtaisesti pitämään sitä, että jokaiselle nuorelle luodaan merkityksellinen rippi-

koulukokemus yksilöllisistä tarpeista käsin.

Nuorten elämäntilanteista nousuviin haasteisiin pyrittiin vastaamaan mahdollisimman laadukkaasti. Rippikoulutyössä mukana oleville työntekijöille tämä aiheutti aiempaa enemmän ennakkovalmisteluja rippikoulujen suunnittelun ja toteuttamisen suhteen. Nuorten koettiin tarvitsevan myös aiempaa enemmän ohjauksellista tukea ja mahdollisuuksia henkilökohtaiseen kohtaamiseen.

Aikaisempien vuosien kokemuksesta on kuitenkin opittu jo se, että leirien jälkeen on tarpeellista pitää yhteinen palaveri rippikoulutyöhön osallistuneiden työntekijöiden kesken. Jatkossakin voi olla tarpeellista ottaa jälkityökentelyyn mukaan myös leirin ulkopuolisia työntekijöitä tai muita asiantuntijoita. Rippikouluista (työntekijät, isokset ja rippikoulu-aiset) kerätyn palautteen perusteella rippikoulut koettiin kuitenkin

kin pääsääntöisesti turvallisuutta ja merkityksellisyyttä korostavina kokemuksina, niin nuorille kuin työntekijöillekin. Rippikoulusta saadun palautteen perusteella myös rippikouluopetusta pidettiin monipuolisena. Opetusmenetelmiä pyrittiin muokkaamaan nuoria kuunnellen.

Nuorisotyö

Seurakunnan nuorisokasvatuksen osalta toimintavuoden suunnitelmat toteutettiin työntekijävaihdoksista huolimatta pääosin tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Nuorisokasvatuksen toiminnoissa painotettiin aiempien vuosien tapaan säännöllisen leiritoiminnan mahdollistamista lapsille ja nuorille. Toimintavuoden aikana järjestettiin yhteensä 18 nuorille suunnattua viikonloppuleiriä, 19 alakouluikäisille suunnattua 1-2 yön yli kestävä leiriä, sekä kolme perheleiriä yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja diakonian työntekijöiden kanssa.

kijöiden kanssa. Leirityön lisäksi järjestettiin perheille suunnattu retki Tykkimäen huvipuistoon sekä osallistuttiin valtakunnalliseen POLKU-telttaleiriin Keuruulla. Parhaimmillaan leirit kokosivat yhteen 50 nuorta/leiri.

Kouluikäisten osalta leirit, retket ja tapahtumat toteutettiin suunnitellusti lasten toiveita kuunnellen. Leirit kokosivat tavanomaisen määrän lapsia ja myös keväällä järjestetyt 10-synttäröt tavoittivat aikaisempien vuosien tapaan ikäryhmään kuuluvia seurakunnan jäseniä. Kouluikäisten toiminnassa hyödynnettiin myös vahvasti nuorten ohjaajakoulutettujen työpanosta. Kerhotyössä säilytettiin aiempien vuosien taso niin kerholaisten kuin kerhonohtajien määrässä. Seurakunnan eri alueilla (Lähemäki, Otava, Rantakylä, Laajalampi, Rouhiala, Launiala, Kiiskimäki) järjestettiin toimintavuoden aikana yhteensä 15 eri kerhoryhmää, joihin osallistui vuoden aikana 153 lasta. Kerhujen ohjaajina toimi 47 koulutettua kerhonohtajaa. Lisäksi nuorisotyöntekijöiden toimesta järjestettiin Ystävyydenkerho Puumalassa joka toinen viikko.

Mikkelin seudun partiolaisten kanssa tehtävä yhteistyö koettiin haasteelliseksi työntekijävaihdosten takia, mutta yhdessä suunnitellut leirit, retket ja tapahtumat toteutettiin sovituksi.

Koulu-yhteistyötä toteutettiin aikaisempien vuosien tapaan kouluilla ja seurakunnan tiloissa. Opetushallituksen uudet linjaukset ja suositukset perusopetuksen ja seurakunnan välisestä yhteistyöstä aiheuttivat jonkin verran ylimääräistä pohdintaa, mutta yhteistyö mahdollistettiin tiiviin yhteydenpidon ja riittävien ennakkosuunnitelmien turvin. Kouluilla toteutettiin perinteisten päivänavausten lisäksi monenlaisia toimintaryhmiä, oppituntivierailuja ja välituntitoimintaa. Alakoulu- ja yläkouluikäisille järjestettiin myös omia ryhmäytymispäiviä ja päiväretkiä.

Nuorisokasvatuksen viikkotoiminnassa nuorten Olotila on löytänyt paikkansa ja oman kävijäkuntansa. Lisäksi toteutettiin nuorten korisvuoroja, taidepajoja, raamiksia ja toimintapäiviä. Nuorten matka Puolan Drogomyślin ystävyyseurakuntaan heinäkuussa oli erityinen kokemus niin nuorille kuin työntekijöille.

Nuorten vaikuttajaryhmässä toimivat nuoret kutsuttiin omiin tapaamisiinsa melko säännöllisesti kerran kuukaudessa. Vaikuttajanuorten osallisuutta pyrittiin vahvistamaan erityisesti leirityön ja erilaisten tapahtumien järjestämisessä ja heidän asiantuntijuuttaan hyödynnettiin pääsääntöisesti suunniteltaessa kaikkea nuorisotyön toimintaa. Vaikuttajaryhmän toimintaan osallistuu aktiivisesti 6-10 nuorta.

Seurakunnan nuorisotyöstä osallistuttiin myös Syysbreikitapahtumaan yhdessä muiden nuorisotyön toimijoiden kanssa. Seurakunta toimi yhdessä muiden toimijoiden kanssa myös luontotoimintaverkostossa, jonka kanssa järjestettiin luontotoimintaa nuorille. Nuorisotyön edustus osallistui myös Puumalan alueen verkostotapaamisiin.

Erytisnuorisotyössä toteutettiin niin yksilö- kuin pienryhmätöitä. Nepsy-perheille tarkoitettu vertaistukiryhmä Vipinä koettiin tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Etisvän nuorisotyön ja erityisnuorisotyön ohjaajan asiantuntijuus koettiin merkityksellisenä osana myös nuorisokasvatuksen tiimiä.

Aikuiset

Aikuistyö

Aikuistyössä jatkettiin tuttujen kuvioiden parissa. Avioparityön vapaaehtoisten kanssa suunniteltiin ja toteutettiin kolme tapahtumaa vuoden aikana. Sanan talvipäivien yhteydessä helmikuussa oli kynttiläilta pariskunnille ravintola Dexissä. **Timo ja Kaisa Tuikkanen** olivat siellä mukana musisoimassa. Lastenhoito oli järjestettynä. Kirkkovenesoutu oli taas toukokuussa ja se oli mukava ja rento tapahtuma, jota toivottiin paljon. Syksyllä oli avioparityön 30-v. juhla ja konsertti Lähemäen srk-talolla. Artistit **Eve** ja **Ossi** musisoivat ja puhuivat rohkaisun sanoja kaikille mukanaolijoille. Paikalla oli sekä vanhoja konkareita että ekakertalaisia. Tilaisuudessa kuultiin myös historiikkia avioparityön alkuajoilta.

Maahanmuuttotyössä on vuoden aikana ollut useampia yhteydenottoja turvapaikanhakijoilta ja maahanmuuttajilta. Yhteyden-

otoissa on toivottu kirkkoon liittymistä ja lasten kasteita. Liittyjien kanssa on käyty keskustelua (aikuisrippikoulu), sitten heidät on konfirmaation tai kasteen (lapset) kautta liitetty seurakuntamme jäseniksi. Kolmea rippikoulua jatketaan vielä vuonna 2024. Maahanmuuttajatyö ja työ turvapaikanhakijoiden kanssa on sisältänyt useita muitakin tapaamisia ja tukea arkielämään Suomessa.

Evankelioimistyö muotoutui tutun toiminnan kautta. KRS:n talvipäivät pidettiin normaalisti. Krito-ryhmiä aloitettiin. Evankelioimistyön osana tehtiin myös työtä romanien parissa.

Nais- ja miestyössä kokoontui useampia raamattupiirejä. Pääsääntöisesti ne toimivat vapaaehtoisten johdolla. Alueilla järjestettiin naistapahtumia ja säännöllinen nais- ja miestoiminta toteutui iltatilaisuuksien ja saunailtojen muodossa. Rukouksentalo kokoontui kerran viikossa, kes-

kimääräinen osallistujamäärä 12 henkilöä.

Susiniemessä toteutettiin retriitit syksyllä. Sateenkaarityön yhteentulemisia pidettiin vuonna 2023 säännöllisen epäsäännöllisesti noin 4 kertaa vuodessa. Toimintana oli raamattuluennot ja koraoneilla. Paikalla oli kourallinen ihmisiä. Sateenkaarimessu järjestettiin toukokuussa Lähemäen srk-talolla. Paikalla oli n. 20 hlöä. Nuorten aikuisten toiminnassa pidettiin K-18 kerhoa srk-keskuksessa joka toinen viikko. Paikalla oli pieni joukko alle 20-vuotiaita nuoria aikuisia. Vanhempia nuoria aikuisia tavoitettiin toimituksissa, varhaiskasvatuksen toiminnassa ja monessa muussa tilanteessa.

Ristimäellä KaikkiNaisten toiminta jatkui kerran kuussa seurakuntakeskuksella pidettävien iltojen muodossa 9 kertaa vuodessa. Iltojen järjestelystä vastasi kolmen vapaaehtoisen joukko, jotka kutsuivat iltoihin puhumaan eri

alojen asiantuntijoita vaihtelevista teemoista. Iltoihin osallistui keskimäärin 36 naista. Miesten keskusteluiltoja pidettiin viime vuonna 8 kertaa. Niiden pitopaikat ja puhujat vaihtelivat Mikkelin alueella. Paikalla on ollut keskimäärin 50 miestä. Keskustan alueella ei järjestetty vuonna 2023 isoja nais- ja miestapahtumia. Naisten ylistystanssiryhmä kokoontui joka toinen viikko.

Anttolassa jatkui miesten piiri keskiviikkoisin kerran kuussa. Paikalla on ollut joitakin miehiä.

Haukivuorella kokeiltiin Krito-ryhmää sekä miehille että naisille. Israelilaiset tanssit -ryhmä jatkui koko vuoden srk-talolla. Miesten vakiintunut Raamattu- ja keskustelupiiri piiri kokoontui myös säännöllisesti sekä kesällä myös saunailtoina. Ryhmätoiminnassa oli mukana 4-8 henkeä. Seuro-

ja pidettiin muutama yhteistyössä Parikanniemisäitiön kanssa seurakunnan omana toimintana kesällä.

Mikkelin miesten ilta tutustui tammikuussa Haukivuoren kirkkoon. Maaliskuinen Naistenpäivän tapahtuma oli ensimmäistä kertaa srk-talolla yhteistyössä Marttojen kanssa. Mukana oli 50 hlöä. Raamatunopetusta "armosta" järjestettiin srk-talolla yhteistyössä Savilahden kanssa. Myös kahdet kinkerit pidettiin, kirkossa ja kylillä.

Puumalassa järjestettiin Sauna ja porina -iltoja Särkirannassa 18 kertaa. Illoissa on saunomisen ohella jokin yhteinen keskusteluteema tai toimintaa, kuten tietokilpailuja tai askartelua.

Ristiinassa pidettiin äitien saunailtoja kerran kuukaudessa ke-

vällä ja syksyllä (3-5 hlöä). Äitien leiripäiviä ei järjestetty.

Savilahdessa toimii vielä joitakin lähetyspiirejä ympäri maaseutua sekä Otavan raamattupiiri. Muuten aikuisille suunnattu toiminta nivoutuu Ristimäen alueen toimintaan.

Suomenniemellä järjestettiin ystävänpäivänä ystävyiden ilta, jossa oli mukana myös Tuomiokirkkokuoro. Kesällä järjestettiin vapaaehtoisten vetämiä Lusikkaniemen saunailtoja, jotka olivat hyvin suosittuja. Alkukesästä Lusikkaniemessä järjestettiin naisten kesäkoti-ilta ja loppukesästä miestenilta. Tarinatu-pa kokoontui vapaaehtoisten vetäjän johdolla kerran kuukaudessa seurakuntakodilla.

Muut seurakuntatilaisuudet

Papit ovat olleet tavoitettavissa ja liikkuneet ihmisten kesellä muun muassa kesällä toripappeina torstaisin. Muutama pappi on ottanut myös tavakseen liikkua papin virkavaatteissa ostoskeskuksissa ja samalla ovat jututtaneet ohikulkijoita. Erilaisten seurakuntatilaisuuksien yhteydessä työntekijät ovat jääneet juttelemaan paikalliolijoiden kanssa. Tämä on koettu tärkeäksi ja luontevaksi toimintatavaksi. Alueilla on järjestetty tilaisuuksia, joissa on ollut myös ulkopuolisia vierailijoita.

Ristimäellä toteutettiin helmikuussa Sanan talvipäivät yhdessä Kansan Raamattuseuran kanssa ja elokuussa seurakuntatapahtumaviikko yhdessä Kansanlähetyksen kanssa. Tilaisuuksissa oli raamattuopetusta ja rohkaisua kristittyinä elämiseen. Tuomiokirkossa toteutettiin Rauhan kellot ja rukoushetki rauhan puolesta 24.2.2023. Talvisodan päätymisen muistopäivää vietettiin 13.3.2023. Hiljaisella viikolla pidettiin tuomiokirkossa ahtikirkkoja. Pääsiäismonologi Jeesuksen elämän viime tapahtumista esitet-

tiin hiljaisen viikon lauantaina. Tällä tiellä -luentosarja aloitettiin syyskaudella 2023. Luentoja oli joka toinen viikko. Elokuussa vietettiin messuyhteisöjen Rohkaisupäiviä Susiniemen leirikeskuksessa. Joulupäivän jumalanpalveluksen jälkeen toteutettiin Yksin jouluaan viettävien jouluaamiainen seurakuntakeskuksessa. Pihkapuiston toimintakeskuksessa pidettiin päivänavauksia kerran kuukaudessa, hiljaisella viikolla ehtoollishartaus.

Anttolan seurakuntatapahtumista vuoden aikana esille nousee Anttolan folkfestivaali 12.8., joka järjestettiin yhteistyössä seurakunnan vapaaehtoisten ja Ollinmäen viinitilan kanssa. Folkfestivaalin järjestämiseen saatiin apuraha myös Etelä-Savon kulttuurirahastolta. Festivaalilla esiintyi niin paikallisia muusikoita Anttolasta ja Mikkelistä kuin tunnettuja ja valtakunnallisia esiintyjiä. Päivän aikana festivaaleille osallistui noin 700 henkilöä. Festivaalin tarkoituksena on tukea paikallisia lauluntekijöitä ja luoda monipuolinen ja laajalti tavoitettava seurakuntatapahtuma.

Toinen laajalti seurakuntalaisia tavoittanut seurakuntatapahtuma oli Anttolan torilla järjestetty Torilla tavataan -tapahtuma 27.8. Tapahtuma toteutettiin yhdessä anttolalaisten järjestöjen ja seurakunnan vapaaehtoisten kanssa. Tapahtumassa kerättiin myös rahaa ukrainalaisten tueksi myymällä vapaaehtoisten valmistamaa borsikeittoa. Tapahtuma oli suunnattu erityisesti lapsiperheille, mutta myös ikäihmiset oli huomioitu tapahtumassa. Anttolan satamassa järjestetty jumalanpalvelus lastenmusiikkikonsertteineen, ilmaisia ruokailuineen ja lasten toimintapisteineen keräsi päivän aikana noin 300 osallistujaa nauttimaan monipuolisesta seurakuntatapahtumasta erinomaisissa olosuhteissa.

Anttolan alue seurakunnan viikotoiminta jumalanpalvelusten lisäksi on ollut vireää ympäri vuoden. Vapaaehtoisten ylläpitämä seurakuntaruokailu on kerännyt viikoittain 20-30 osallistujaa syys- ja kevätkaudella. Kesäisin yhdessä vapaaehtoisten kanssa on järjestetty kokoontumisia seurakunnan rantasaunalla. Perinteinen kaikenikäisille suunnattu juhannusjuhla Ant-

tolan seurakunnan rantasaunalla keräsi paikalle satakunta henkilöä. Juhannusjuhla toteutettiin tarjoiluineen, kokkoineen ja lasten leikityksineen yhdessä seurakunnan vapaaehtoisten kanssa. Seurakunnan toimintaa järjestettiin myös Anttolan kylillä työntekijöiden kotikäyntien lisäksi. Kesällä Yliveden vanhalla koululla pidettiin kesäkinkerit ja lokakuussa perinteinen Saukonsalon maakirkko lähetysmyyjäisineen. Lisäksi Saukonsalossa pidettiin jouluhartaus järjestettynä yhdessä paikallisen riistanhoitoyhdistyksen kanssa. Yliveden vanhalla koululla järjestettiin myös Kauneimmat joululaulut -tilaisuus.

Lähetystyölle kerättiin tukea myyjäisillä yhdessä vapaaehtoisten kanssa järjestämällä perinteinen kesävieraiden kirkkopyhä heinäkuussa sekä lähetysmyy-

jäiset ensimmäisen adventtisuunnuntain jumalanpalveluksen yhteydessä. Joulun aikana kirkossa ja seurakuntatalolla järjestettiin myös Kuusenkoristajaiset yhdessä eri työalojen, anttolalaisten järjestöjen ja seurakunnan vapaaehtoisten kanssa. Tilaisuudessa julkaistiin muun muassa vuoden nuori anttolalainen.

Haukivuorella järjestettiin Ripikoulu "50" -tapahtuma kahden ikäluokan yhteisjuhlineen. Hautausmaakävelyihin Kotiseutuyhdistyksen kanssa osallistui 80 henkeä. Merkittävimmät uudet avaukset ovat naistenpäivät ja hyväntekeväisyyspohjalta järjestetty lapsiperheiden jouluateria. Työalojen yhteisistä tilaisuuksista oli myönteisiä kokemuksia perhekerkköjen oheistapahtumista ja perinteisestä yhteisvastuun munkki-tapahtumasta.

Puumalassa tapahtumat keskitettiin pitkälti sunnuntaipäiviin. Pääsiäisenä, jolloin piispa Häkkinen vieraili seurakunnassa, järjestettiin kirkkokahvitilaisuus, samoin kesävieraitten kirkkopyhänä heinäkuussa. Kappalaisen virkaanasettamisen yhteydessä syyskuussa oli seurakuntalaisille tarjolla kahvin lisäksi keittolounas. Pyhäinpäivän muistohetken jälkeen järjestettiin Sinua ikävöiden -tilaisuus vainajien omaisille. Joulupuuroa tarjottiin seurakuntalaisille Ystäväpirtin kahvitoiminnan yhteydessä joulukuussa. Yksin joulua viettävien puurotilaisuus toteutui vapaaehtoisten toimesta jouluaattona.

Jumalanpalvelusten yhteydessä järjestetyissä tapahtumissa jatkettiin aktiivista yhteistyötä järjestöjen kanssa. Eläkeliiton kirkkopyhää vietettiin keväällä, ja syksyllä vietetty liiton 50-vuotisjuh-

lapäivä alkoi messulla, Lions-club Puumala osallistui äitienpäivän ja vanhusten kirkkopyhän kirkkokahvitilaisuuteen sekä 70-, 75- ja 80-vuotiaiden juhliin. Gideonien kirkkopyhää vietettiin heinäkuussa. Parikanniemen kirkkopyhän seurakuntatilaisuuden kahvituksen kustansi eräs vapaaehtoinen. Yhteistyö kunnan kanssa jatkui entiseen malliin vahvana, yhteistyön tärkeyttä myös kunnanjohtaja, aluekappalaisen virkaanasettamispäivän puheessaan, korosti. Veteraanipäivänä, Kaatuneitten muistopäivänä ja Itsenäisyyspäivänä laskettiin yhteiset seppeleet ja tämän jälkeen tarjottiin kahvit seurakuntakodilla.

Ristiinassa järjestettiin kynttiläpäivänä yhteisvastuukeräyksen hyväksi ohjelmaa kaikenikäisille, pidettiin talvella kuudet kinkerit eri kylillä, keväällä järjestettiin

toukosiunaus ja majataloilta. Toukokuun lopulla järjestettiin seurakuntaretki Valamon luostariin yhdessä Suomenniemen alueseurakunnan kanssa. Kesälaulajaisia ja luontokirkko järjestettiin kesällä. Elokuussa järjestettiin syntymäpäiväjuhlat 70-75-vuotiaille. Pyhäinpäivänä työntekijöitä oli päivystämässä hautausmaalla. Kaiken kansan kirkkohetki ja puurojuhla järjestettiin joulukuussa. Itsenäisyyspäivänä järjestettiin kahvitilaisuus ja toisena adventtisunnuntaina yhteinen adventtilounas. Joulun alla laulettiin Kauneimpia joululauluja viidessä eri tilaisuudessa.

Savilahdessa toteutettiin kinkerit Otavassa ja eri puolilla maaseutua talven aikana, kylvönsiunauksia keväällä ja rantailta kesällä. Kauneimpia joululauluja laulettiin Otavassa ja eri puolilla

maaseutua. Keskusteluiltoja joko Raamatusta tai Raamatusta nousvista aiheista oli vuoden aikana kolme, ja ne toteutettiin osittain Haukivuoren kanssa yhteisinä.

Suomenniemellä järjestettiin muita seurakuntatilaisuuksia monipuolisesti. Kevätkaudella järjestettiin jo perinteeksi muodostuneet Lusikkaniemen harvointitalkoot, toukosiunaus ja kahvitilaisuus sekä 70- ja 75-vuotiaiden syntymäpäiväjuhlat. Kesällä kirkko oli auki Suomenniemi-päivien yhteydessä. Syyskaudella järjestettiin kahvitilaisuuksia pyhäinpäivänä sekä itsenäisyyspäivänä. Syyskaudella seurakuntakodissa järjestettiin myös piparileivontaa ja myyjäiset lähetystyön hyväksi Suomenniemen joulukatu -tapahtuman yhteydessä.

Diakonia ja erityistyöalat

Diakoniatyö

Diakonian asiakaskontaktien lukumäärä kasvoi selvästi. Vuoden aikana kohdattuja asiakkaita oli 16 761 (9236 v. 2022). Yksin asuvia asiakkaita kohdattiin 7424 (5967 v. 2022) ja lapsiperheitä 4106 (1256 v. 2022). Useimmista kohtaamisista syynä oli talous (6873). Muita tärkeitä kohtaamisten syitä olivat terveys ja sairaus (3738), ihmissuhteet (2261) sekä usko ja hengelliset kysymykset (1225). Yhteen kohtamiseen voi olla yksi tai useampia syitä. Kohdatuista asiakkaista eläkkeellä tai pitkällä sairausjaksolla oli 7117, työttömänä tai lomautettuna 5032 ja työssä 2816. Taloudellisia avustuksia myönnettiin 930 kappaletta.

Mielenterveystyö toteutui yksilökohtaisena työnä, ryhmätöinä ja verkostoyhteistyönä.

Vuoden aikana järjestettiin Mielenterveyskuntoutujien leiripäivä Susiniemen leirikeskuksessa yhteistyössä Virike ry:n kanssa ja Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla seurakuntakeskuksessa. Diakoni piti kerran kuukaudessa Esperin hoitokoti Majakassa hartaushetken. Lisäksi mielenterveystyöstä vastaava diakoni osallistui marraskuussa Mikkelin keskussairaalan auditoriossa pidettyyn Tiepäivä yksinäisyydestä -teemapäivään kertomalla, miten yksinäisyys näkyy diakoniatyön arjessa.

Läheisensä ja puolisonsa menettäneitä tuettiin järjestämällä kolme sururyhmää. Keväällä pidettiin puolisonsa menettäneiden ryhmä ja syksyllä toteutui sekä puolisonsa että läheisensä menettäneiden ryhmät.

Diakonisen perhetyön osalta toimintaa toteutettiin edellisvuosien

tapaan erityisesti moniammatillisen tiimin yhteistyönä. Niin kevään leiripäivässä kuin syksykin diakonisella perheleirillä mukana oli työalarajoja ylittävästi seurakunnan työntekijöitä sekä Eloisan perhetyöntekijöitä. Työntekijävaihdosten vuoksi perinteisesti kahden vuoden välein MTLH:n kanssa toteutettava yhteistyöloma jäi toteutumatta kesäkuulta, mutta mukaan ilmoittautuneille perheille järjestettiin retki Lahteen Launeen perhepuistoon ja Yli-Marolan kotieläinpihaan.

Työttömiä kohdattiin ravintola Napostellassa työttömille suunnatun lounaan merkeissä sekä diakonian avustusvastaanotoilla, puhe- ja kirjallisuuskokouksissa ja yhteisöllisissä ruokailuissa. Työttömille järjestettiin toukokuussa retki Lappeenrantaan yhteistyössä Mikkelin työttömät ry:n kanssa. Vuoden aikana työttömyystyöstä vastasi

kolme eri diakoniatyöntekijää virkavapaan ja eläkkeelle jäämisen vuoksi.

Vammaistyössä oli aktiivinen vuosi, yhteisiä suuria tapahtumia oli rovastikunnan alueella sekä valtakunnallisestikin. Uusia toimintamuotoja Omatorin sekä yhdistysten kanssa yhteistyössä aloitettiin ja vanhoja jatkettiin mukavasti osallistujaluvuin edelleen.

Vapaaehtoistoiminnassa jatkettiin aktiivista yhteistyötä Mikkelin vapaaehtoistoimijoiden verkoston kanssa ja järjestettiin kahdesti vapaaehtoistoiminnan peruskurssi. Vapaaehtoisia tavattiin ja tavoitettiin useissa tapahtumissa ja virkistysten parissa pyrkien rekrytoimaan uusia jatkuvasti. Haasteet sitouttamisessa jatkuivat ja ovat tulevaisuuden kehityksen suunnannäyttäjiä. Omatorilla kohtaamispaikka on täyttänyt tehtävänsä ja diakoniatyöntekijän on voinut tavata useissa tilaisuuksis-

sa, päivystysaikoina ja ryhmämuotoisessa toiminnassa. Yhteistyö kehittyi kaiken aikaa monitoimijakeskuksen sisällä.

Sukupolvet yhdessä -tapahtuma toukokuussa varhaiskasvatuksen ja diakoniatyön tapahtumana sai runsaasti osallistujia Pitäjänkirkkoon messuun, Kirkonmäelle toimintapisteisiin ja varsinkin tarjotulle aterialle (250). Susiniemessä yli 65-vuotiaiden leiripäivässä elokuussa oltiin "Metsän sylissä" 56 osallistujan joukolla. Vanhustenviikolla lokakuussa oli ehtoolispäivähartaus tuomiokirkossa ja sitten kahvitarjoilu (80), Eloisan ja muiden vanhustyön toimijoiden Ikämessuilla diakoniatyöllä oli oma esittelypisteensä.

Etelä-Savon tuomiorovastikunnan alueella jatkettiin **henkisen huollon** ryhmän kehittämistä Savonlinnan ja Mikkelin ryhmien sekä Pieksämäen seurakunnan edustajien kesken. Yhteistyötapaami-

sia järjestettiin Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaalipäivystyksen, pelastus- ja palotoimen edustajien, poliisin, Mikkelin kriisikeskuksen ja SPR:n kanssa. Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaalipäivystys hälytti henkisen huollon ryhmän kahdesti tehtävään. Lisäksi aloitettiin tuomiokapitulien järjestämänä yhteisen hiippakunnallisen henkisen huollon Teams-alustan kehittäminen.

Yhteisvastuukeräyksellä kerättiin varoja nuorten väkivallan ja konfliktien ratkaisuun ja ennaltaehkäisyyn teemalla "Nuoret väkivaltaisessa maailmassa". Keräyksen tuotto oli 22 887,84, (v. 2022 tuotto oli 20 142,57, v. 2021 tuotto oli 14 430,38). Mikkelisiin jäävä osuus 20 % päätettiin ohjata nuorten sovittelun jälkeiseen työhön Kymi-Saimaan sovittelutoimiston kautta. Yhteisvastuukeräyksen tilitys muuttui niin, että seurakunta saa kerätyn rahan käyttöönsä vasta seuraavan vuoden huhtikuussa.

Ristimäen alue seurakunnan läntisellä sekä eteläisellä alueella kohdattiin ihmisiä kotikäynneillä, kerhoissa, puhelimitse ja avustusvastaanotoilla sekä yhteisöllisissä ruokailuissa. Alueella järjestettiin kesän aikana pop up -kahviloita, joissa tarjottiin pientä purtavaa ja juomista sekä laulettiin yhdessä. Läntisellä alueella aloitettiin kaksi uutta kerhoa Kiiskinmäen päiväkeskuksella ja Jalavapuiston palvelutalossa.

Lähemäen Pöytä on katettu -tilaisuuksien väliin aloitettiin syyskaudella osallistujien aloitteesta Lähisjummat, joihin on saatu vapaaehtoisohjaaja. Seurakuntakeskuksessa vapaaehtoistoimijan järjestämässä luento- ja lounastilaisuudessa, Senioritiistaissa, oli normaaleihin kokoontumisiinsa verrattuna marraskuussa kaksinkertainen osallistujamäärä (57), kun tilaisuudessa oli mahdollisuus tutustua uuteen piispaan.

Anttolassa diakoniatyö toteutettiin kotikäyntien, yhteisten ruokailujen, kerhotoiminnan sekä tapahtumien avulla. Anttolassa monipuolinen viikoittainen ruokailu ja kerhotoiminta mahdollistivat vapaaehtoisten aktiivisuuden avulla. Diakoniatyössä tapahtui muutoksia syksyllä 2023 pitkäaikaisen työntekijän jäätyä eläkkeelle. Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa on ollut merkittävää diakoniatyön kannalta.

Haukivuorella yksilöitä kohdattiin diakonian avustusvastaanotolla, kotikäynneillä sekä diakoniatyön avoimissa tilaisuuksissa. Asiakastapaamiset pidettiin ajanva-

rauksella. Toimintakausi 2023 oli aktiivista ja toimeliasta. Yhteistyö eri tahojen ja vapaaehtoisten kanssa oli nousujohteista ja toimivaa. Moni aloite tuli vapaaehtoisilta, ja he olivat aktiivisia myös tapahtumien toteuttamisessa. Osallistujamäärät lähes kaksinkertaisuivat Tiistaituvassa ja Pöytä on katettu -tilaisuuksissa. Vanhusten kirkkopyhään osallistui 75 hlöä.

Puumalassa vapaaehtoisten avulla järjestettiin Ystäväpirtin aamupala- ja kahviotoimintaa viikoittain, yhteisvastuukeräys sekä "Parasta ennen -ruokajakelu" maanantaisin. Yhteistyötä Eloisan kanssa jatkettiin toteuttamalla vierailuja ja hartauksia päivätoimintaryhmissä, Sinituvan toimintayksikössä ja palvelukeskuksen osastoilla. Työ painottui vanhusten kohtaamiseen ja keskusteluihin ryhmissä ja yksityisesti. Taloudellinen avustaminen alueella oli vähäistä.

Ristiinassa panostettiin yhteisöliisiin kokoontumisiin, jotka keräsivät alueen kokoon nähden paljon osallistujia. Soppatiistai ja ViaDia-järjestön kanssa toteutettu ruokajako toimi viikoittain, Seurakuntakerho joka toinen viikko ja Hengellinen keskusteluryhmä kerran kuukaudessa. Seurakuntakerhon rinnalla jatkoi kirjekerho niille, jotka eivät paikan päälle päässeet. Pellosniemen pop up-kahvilat keräsivät kesäaikaan paikallista väkeä ja alueelle muuttaneita ukrainalaisia kahvikupin ja makkaran äärelle. Yhteistyötä tehtiin alueella toimivien järjestöjen, vanhusten asumispalveluyksiköiden ja päivätoimintapaikkojen kanssa. Yksilökohtainen työ painottui pit-

kähti taloudelliseen avustamiseen.

Savilahden alueen asiakkaita kohdattiin Pöytä on katettu -tilaisuuksissa Kirkonmäellä ja Otavassa. Naistingintien päiväkeskuksessa pidettiin vanhusten päiväpiiriä. Lasten kerhot kävivät vieraillessa edellä mainituissa tapahtumissa. Kirkonemännät ja diakoniaväki keräsivät diakonialle rahaa ja auttoivat kutoen. Kotikäyntityön kautta tavoitettiin parhaiten haja-asutusalueella asuvia ihmisiä, jotka eivät päässeet liikumaan. Säännöllisesti apua tarvitsevat asiakkaat olivat keskittyneet Rantakylän ja Otavan alueille. Keskusteluasiakkaita ja taloudellisen avustamisen asiakkaita kohdattiin ja osallistuttiin Ukrainakeräykseen. Vapaaehtoisia oli mukana Savilahden yv-keräyspäivässä sekä eri toiminnoissa.

Suomenniemellä diakoniatyön asiakkaita tavattiin ja autettiin puhelinkeskustelujen ja ennalta sovitujen tapaamisten kautta. Taloudellinen avustaminen alueella oli vähäistä. Naisten tuumauspiiri kokoontui kerran kuukaudessa seurakuntakodilla. Lisäksi joulun alla järjestettiin Vanhemman väen yhteinen joulujuhla.

Oppilaitos- ja kansainvälinen työ

Oppilaitos- ja kansainvälistä työtä tehdään Mikkelissä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, Etelä-Savon ammattipiston, Suomen Nuoriso-opiston ja Mikkelin yliopistokeskuksen opiskelijoiden ja työntekijöiden parissa. Yhteensä näissä oppilaitoksissa opiskelee ja työskentelee noin 10 000 hen-

kilöä. Työn ydintä on läsnäolon kautta tapahtuvat kohtaamiset.

Vuoden 2023 isoin muutos oppilaitostyössä oli työntekijän eläköityminen ja uuden työntekijän perehtyminen ja asettuminen työhön ja työyhteisöihin sekä yhteistyökumppaneihin.

Iso ponnistus oli oppilaitostyöntekijöiden kansainvälinen konferenssi Järvenpäässä, mihin edellinen työntekijä antoi vahvan ponnistuksen ja johon uusi työntekijä sai osallistua osana työhön perehdytystä ja luoda samalla verkostoja työhönsä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Oppilaitoksissa on toteutettu

säännöllisesti vierailuja ja tehty yhteistyötä hyvinvointitoimijoiden kanssa. Yhteistyö on aktiivista ja toimii hyvin. Uudella työntekijällä on edelleen työskarkaa eri hyvinvointitoimijoiden yhteystyöhenkilöihin tutustumisessa ja yhteistyökuvioiden hahmottamisessa työn kehittämistä varten.

Oppilaitosten uusien opiskelijoiden infoissa pastori on myös ollut aktiivisesti mukana. Opiskelijoita on infoissa ollut arviolta noin 400.

Kriisityötä ei ole, onneksi, aktiivisesti tarvittu vuonna 2023. Kriisityön valmiuksia pidetään yllä ja kehitetään edelleen.

Esedulla vuonna 2022 aloitetut

"kahvikärrykerrokset" työsaaleissa jatkuivat ja ovat saaneet suuren suosion. Raviradalla työsaaleissa vierailtiin pari kertaa vuodessa. Mukana oli oppilaitospastorin lisäksi oppilaitoksesta opiskelijatoiminnan ohjaaja ja mahdollisesti kuraattori. Esedu tarjoaa kahvit ja seurakunta tuo kahvikeksit. Näissä tapaamisissa kohdattiin noin kaksi sataa opiskelijaa.

Aalto yliopiston kampuksella ovat jatkuneet campus priest coffee meeting -tapaamiset kerran luku-kaudessa. Tilaisuuksissa on kohdattu noin sata opiskelijaa.

Kaikissa oppilaitoksissa jatkuivat myös joulukorttipajat. Oppilaitospastori hankki korttimateriaalit, ja

yhdessä tehtiin kortteja joko itselle, läheisille tai hyväntekeväisyyteen yksinäisille vanhuksille. Hyväntekeväisyyteen menevät kortit toimitettiin seurakunnan diakoniatyön kautta. Kuluneena vuotena pajoja oli seitsemän ja kortteja tehtiin toista sataa. Xamkillä oli marraskuun loppupuolelta asti avoin korttipaja oppilaitospastorin huoneen ulkopuolella. Myös se oli suosittu niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan keskuudessa.

English Service -jumalanpalvelukset ovat koronan jälkeen taas jatkuneet normaaliin tapaan. Koontumisia oli kevät- ja syyskaudella kerran kuukaudessa, ja joulukuussa toteutettiin yhdessä Mikkelin kamarikuoron kanssa perinteinen Christmas Carol Service -joululaulutilaisuus seurakuntakeskuksen Ristimäkisalissa.

Sairaalasielunhoito

Vuosi 2023 on ollut sairaalasielunhoidossa muutosten vuosi. Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa aloitti toimintansa 1.1.2023, Mielen- ja kuntoutuksen talon palliatiiviseen keskuksen avattiin

kauan suunnitteilla ollut saattohoito-osasto 6.2., ja heinäkuussa Vilhonkadulle avattiin mielen- ja päihdekuntoutujille suunnattu Toimintakeskus Vilho. Useiden sijaisuuksien jälkeen sairaalasielunhoitoon saatiin toinen vakituinen työntekijä, kun **Mirka Härkönen** aloitti työssään 1.6. Muutosten vuonna sairaalasielunhoidossa on pyritty vahvistamaan yhteistyökumppanuuksia ja vakiinnuttamaan toimintaa osaksi muuttunutta toimintaympäristöä. Näissä molemmissa tavoitteissa on onnistuttu.

Palliatiivisen keskuksen toiminnassa arvostettiin jo suunnitteluvaiheessa moniammatillista yhteistyötä. Sairaalasielunhoidon suhteen tämä merkittiin sitä, että sairaalapappi otettiin osaksi saattohoito-osaston rekrytointitiimiä, ja saattohoito-osaston avauduttua osaksi viikoittaisia moniammatillisia tiimipalavereja, työryhmiä ja juhlia. Sairaalapapin käyttöön annettiin myös työhuone palliatiivisesta yksiköstä, eli pappi on osa osaston ammattikuntaa. Palliatiiviseen yksikköön luotiin vuoden aikana käytänteet saattohoidon

vapaaehtoisten tavoittamiseksi sairaalapapin kautta, pidettiin defusing-istuntoja henkilökunnalle ja ohjattiin henkilökuntaa tunnistamaan potilaiden sekä omaisten henkisiä ja hengellisiä tarpeita ja vastaamaan niihin.

Koko Eloisan alueella osallistuttiin palliatiivisten potilaiden psykososiaalisen, henkisen ja hengellisen tuen järjestämisen työryhmään. Työryhmän merkittävänä antina olivat yhteisten käytänteiden luominen erityisesti lasten ja nuorten tukemiseksi silloin, kun heidän lähiomaisensa on saattohoidossa tai menehtynyt.

Mielen- ja kuntoutuksen talon psykiatrisilla osastoilla käynnistettiin sairaalasielunhoidon ryhmätoimintaa ja aloitettiin sairaalapapin säännölliset viikoittaiset käynnit. Näiden lisäksi sairaalapappi toivotettiin tervetulleeksi toteuttamaan yhteistä joulujuhlaa sekä sairaalakoululaisten joulukirkkoa.

Toimintakeskus Vilhoon yhdistettiin entisen Moision psykiatrisen sairaalan Mielenmaja, käsi-työsali ja työtupa sekä avokuntou-

tuksen ryhmätoiminnot ja Päiväkeskus. Vilhossa asiakkaille tarjotaan moniammatillisen yhteistyön voimin kuntouttavaa ja toimintakykyä edistävää sekä ylläpitävää toimintaa. Vilhon avautumisesta lähtien sairaalasielunhoito on ollut osa toimintakeskuksen moniammatillista tiimiä. Yhteistyötä toteutettiin säännöllisessä ryhmätoiminnassa, viikoittaisissa yhteisöpalavereissa ja sielunhoitokeskusteluissa sekä kuntoutujille järjestetyissä retkissä. Vilhon syyskuussa pidetyissä avajaisissa sairaalapastori siunasi uuden toimintakeskuksen tilat käyttöön yhdessä asiakkaiden ja henkilökunnan kanssa.

Sairaalasielunhoidossa kehitetään toimintaa sekä asiakaslähtöisesti että terveydenhuollon eri ammattilaisilta tulevien toiveiden mukaan. Hyvinvointialueen alkamisen jälkeen huomattiin, että entinen palautteenkeruujärjestelmä on toimimaton, ja siinä liitytään tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan Eloisan palautteenkeruujärjestelmään.

Sairaalasielunhoidossa nähdään moniammatillisen yhteistyön ja yhteistyökumppanuuksien arvo,

ja näitä vaalittiin ja vahvistettiin myös kuluneena vuonna. Yhteistyöhön hakeuduttiin ja sitä tehtiin Eloisan eri toimijoiden, Saimaanharjun palvelukeskuksen, Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan työalojen, OLKA:n, monien eri järjestöjen, Gideonien, XAMK:n, Mikkelin ja Savonlinnan Kriisikeskuksen, Saimaan ortodoksisen seurakunnan ja ympäristöseurakuntien kanssa. Käpy ry:n kanssa aloitettiin suunnittelu lapsikuolemaperheiden vertaistukiryhmätoiminnan käynnistämistä Mikkelissä. Vuoden päätteeksi yhteistyö Viola -väkivallasta vapaaksi ry:n kanssa tiivistyi, ja sairaalapappi kutsuttiin Violan hallitukseen. Mikkelin ja Savonlinnan Kriisikeskuksissa alkoi Yksinäisyystyö, jonka puitteissa tehtiin yhteistyötä. Työtä jatketaan myös tulevina vuosina.

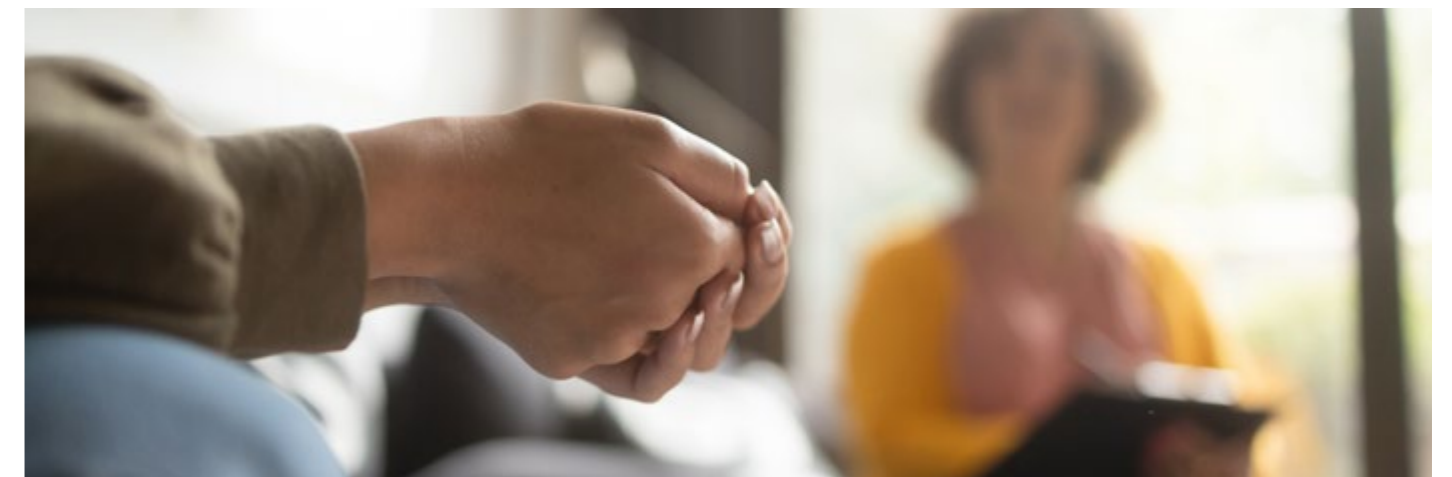
Perheneuvonta

Mikkelin perheasiain neuvottelukeskus antoi perustehtävänsä mukaisesti keskusteluapua kriisi- ja ongelmatilanteissa, jotka liittyivät perheeseen, parisuhteeseen ja muihin lähi-ihmissuhteisiin. Keskuksen asiakkaiden määrä oli 273 (288 v. 2022). Toimintavuoden

aikana käytiin 260 parineuvottelua, 466 yksilöneuvottelua, 22 perheneuvottelua ja 36 sovittelukertaa. Laskutettavan työn moduulitoteuma oli 1058 moduulia (1186 v. 2022). Lisäksi eroseminaarin ryhmätapaamiset vastasivat 60 moduulia. Yksi moduuli on 45 minuuttia.

Keväällä järjestettiin eroauttamisryhmä Suomalaisena eroseminaarina, joka on 11 viikkoa kestävä ryhmäprosessi. Ryhmän ohjauksessa tehtiin yhteistyötä Viola ry:n kanssa, josta tuli toinen ohjaaja ryhmälle. Perheneuvojat osallistuivat keväällä myös kuu-kausittain verkostoyhteistyönä toteutetun Eron ensiapupisteen päivystykseen kohtaamispaikka Kopassa.

Perheasiain neuvottelukeskus toimi aktiivisesti paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Diakonian ja erityistyöalojen johtaja osallistui maakunnallisen lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmän työskentelyyn ja sen mukana maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämiseen. Perheneuvojat olivat mukana Haastavat erot -työryhmässä, Mikkelin alueen eroaut-

tamisen kehittäjäryhmässä ja maakunnallisessa eroauttamisen kehittäjäryhmässä. Seurakunnan ekavauvaryhmien toteuttamiseen osallistuttiin Rouhialassa ja kohtaamispaikka Kopassa. Vauvaviikon avoimessa pisteessä Kopassa käytiin puhumassa parisuhteesta vauvaperheen arjessa. Perheasiain neuvottelukeskuksen työntekijöihin yhteistyötapaamiset järjestettiin Eloisan lastenvalvojien, perheteriimien työntekijöiden sekä kasvatus- ja perheneuvonnan kanssa. Viola ry:n tiloissa perhedyttiin avopalveluihin sekä ylisukupolvista lähisuhdeväkivaltaa koskeneeseen hankkeeseen.

Valtakunnalliseen kirkon perheneuvonnan yhteistyöhön osallistuttiin perheneuvonnan neuvottelupäivien, perheneuvonnan johtajien kokousten sekä vastaanotossihteerien kokousten kautta.

Mikkelin hiippakunnan perheneuvonnan työntekijät kokoutuivat yhteistyötapaamiseen Savonlinnassa toukokuussa.

Diakonian ja erityistyöalojen johtaja oli jäsenenä kirkkohallituksen virastokollegion asettamassa ”Kirkon perheneuvonta – vaitiolo ja ilmoitusvelvollisuus” -työryhmässä. Työryhmän mietintö valmistui elokuussa. Kirkon ja valtion välisen lainsäädännön suhdetta ja rippisalaisuutta tarkasteltiin siitä näkökulmasta, sovelletaanko sielunhoitoon samaa vaitiolovelvollisuutta kuin rippiin tilanteissa, joissa sote-palvelun tuottajana toimivassa perheasiain neuvottelukeskuksessa työskentelee perheneuvojapappi. Työryhmä kartoitti myös nykyisiä sopimusmalleja sekä kirjaamiseen ja rekisterinpittoon liittyviä käytänteitä ja antoi suosituksia neuvottelukeskuksille

sekä kirkkohallitukselle.

Digitaalisia palveluja vahvistettiin. Perheneuvonnalle ja perheasioiden sovittelulle luotiin palvelukuvaukset Palvelutietovarantoon, jonka kautta palvelut tulivat näkyviin kesällä käyttöön otetussa Etelä-Savon sähköisen perhekeskuksen Oma-perhe-palvelussa. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta antoi oman panoksensa myös perheasiain neuvottelukeskusten yhdessä rahoittamaan ja Tampereen perheasiain neuvottelukeskuksen tuottamaan Pari Tunnetta -parisuhdekurssiin. Parisuhdekurssin sähköinen materiaali saatiin käyttöön Mikkelin kurssi- ja asiakastyössä, ja kurssin käyttöönottoa pohjustettiin osallistumalla aiheesta käytyihin Teams-palaveri-ihin. Asiakkaalle ilmainen kurssi soveltuu myös itseopiskeluun pareille, joilla ei ole akuuttia kriisiä

tai erotilannetta. Kurssi lisättiin saataville Mikkelin perheneuvonnan kotisivulle.

Asiakaspalautetta kerättiin asiakassuhteen päättyessä valtakunnallisella sähköisellä kysymyslomakkeella. Palaute saatiin 20 asiakkaalta. Saatu palaute oli erinomaista. Vastaajat kokivat, että yhteydenotto ja ajanvaraus sujuvat hyvin (keskiarvo 4,5 asteikolla 1-5), ensimmäinen käynti järjestyi riittävän nopeasti (4,1), keskustelussa puhuttiin heille tärkeistä asioista (keskiarvo 4,8), he

tulivat kuulluiksi ja ymmärretyiksi (4,7) ja useimmiten myös heidän tilanteensa helpottui (4,6). Kevään eroseminaarista kerättiin viimeisellä kokoontumiskerralla erillinen palaute kaikilta osallistujilta. Osallistujat olivat tyytyväisiä ryhmään. Sen koettiin antaneen vertaistukea sekä tietoa erosta ja auttaneen selviytymään erotilanteesta.

Perheasioiden sovittelu on avoliittolain mukaista, luvanvarais- ta toimintaa. Aluehallintoviraston Mikkelin perheasiain neuvot-

telukeskukselle myöntämä lupa on voimassa vuosille 2023–2027. Kuntien ja Essoten kanssa tehty pitkäaikainen yhteistyö jatkui Eloisan kanssa. Vuonna 2023 perheneuvonnan ja perheasioiden sovittelun tuottamista ostopalveluna jatkettiin Eloisalle periytyneiden Essoten ja Pieksämäen kaupungin sopimusten pohjalta, ja uuden sopimuksen valmistelu käynnistettiin.

Lähetystyö

Lähetystyö

Lähetystyö on kaikkien kristittyjen tehtävä. Valtuutus tehtävään on kirjattu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn: ”menkää ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni”. Siksi lähetystyö ei toteudu vain omissa seurakunnassa, vaan ulottuu yhteistyökirkkojen ja ihmisten keskuuteen kaikkialle maailmaan yhteistyössä lähetysjärjestöjen kanssa. Vuoden aikana lähialueiden kirkkoja tuettiin Virossa ja Venäjällä. Seurakunnassamme toimintaa toteutettiin kaikissa alue seurakunnissa sekä jokaisessa työmuodossa. Vuosi aloitettiin yhteisellä loppiaisens messulla tuomiokirkossa. Messun jälkeen seurakuntakeskuksessa järjestettiin lähetyslounas sekä tutustuttiin Suomen

Piipiaseuran ajankohtaiseen vuositeemaan. Vuosi päätettiin suosituimpiin musiikkitalaisuuksiin, Kauneimpiin joululauluihin, jotka koronavuosien jälkeen keräsivät runsaasti laulajia.

Vapaaehtoiset ovat lähetystyön kantava voima ja keskeinen toiminnan mahdollistaja, sillä lähetystyön hyväksi tehtävä vapaaehtoistyö koetaan mielekkäänä. Vapaaehtoistoiminnalla vahvistettiin seurakuntalaisten aktiivisuutta. Kirpputori- ja kahvilatoiminnassa Haukivuorella ja Savilahdenkatu 18:ssä toimittiin vapaaehtoistoiminnalla vahvistettiin seurakuntalaisten aktiivisuutta. Pienryhmätoiminnassa toimittiin vapaaehtoisten ohjaajien voimin kaikissa alue seurakunnissa Suomenniemeä lukuun ottamatta. Vapaaehtoistehtävissä toimittiin

myyjäisissä ja erilaisten keräysten parissa.

Nimikkosopimuksiimme liittyviä lähetystyöntekijöitä tavattiin vuoden mittaan useita. Teams-yhteydellä tavattiin **Haverisen** perhe Bulgariassa, **Mekonnen Mulat** Etiopiassa ja **Ruusa Gawasa** Zimbabwessa. Erilaisissa tilaisuuksissa vieraili läheteistämme **Heidi Tohmola, Riikka Halme-Berneking, Maria Stirling**, Mekonnen Mulat sekä Ginnirin orpokodin sopimukseen liittyen **Urpo Kyyhkynen**. Rippikouluopetusta ja kouluyhteistyötä toteutettiin yhteistyössä Suomen Lähetysseuran kanssa Teams -tapaamisilla, joissa käsiteltiin globaalin kirkon kysymyksiä.

Anttolassa kokoonnuttiin pien-

piireihin (3). Vuoden mittaan toteutettiin kesävieraiden kirkkopyhä lähetysmyyjäisineen, Saukon salon maakirkko ja lähetysmyyjäiset sekä myyjäiset adventtina.

Haukivuorella kokoonnuttiin Asemankylän lähetyspiiriin. Vapaaehtoisten virkistystoimintaa järjestettiin kausittain yhteistyössä muiden työmuotojen kanssa. Kirpputori toiminnalle saatiin uudet tilat Keskustie 56:n kiinteistöstä.

Puumalassa kokoonnuttiin vuoden mittaan säännöllisesti koontuviin pienpiireihin (4). Toivoa naisille -juhlaa vietettiin alue seurakuntien yhteisenä juhlanä. Lähetyslounas ja myyjäiset toteutettiin adventtina.

Ristiinassa kokoonnuttiin pienpiireihin (3). Piirejä kutsuttiin seurakuntakeskuksen tiloihin yhteiseen kokoontumiseen. Siinä ei onnistut-

tu. Piiritoiminta kuihtui jo koronan aikana. Nimikkolähettiä (Mekonnen) tavattiin useampaan kertaan. Vivamon raamattukylän väki virkisti messuväkeä Tuhlaajapoika-näytelmällä. Näytelmää katsomaan kutsuttiin mukaan erityisesti vapaaehtoistoiminnassa mukana olevia.

Ristimäen ja Savilahden alueella toimii selkeimmin eri lähetysjärjestöjen piirejä omina ryhminään. Monissa piireissä toki kerättiin vuorotellen useammalle lähetysjärjestölle tukea. Ristimäen ja Savilahden alueiden piirinvetäjiä kutsuttiin säännöllisesti yhteisiin kokouksiin ja virkistäytymään. Savilahden adventin myyjäisiin kutsuttiin mukaan myös Ristimäen piirejä. Ukrainakeräykset toteutettiin projektinomaisesti yhteistyössä alueiden kanssa. Vapaaehtois Vivamon raamattukylän näytelmä ja Safarikuoron konsertit pidettiin Pitäjänkirkossa aja-

tellen vapaaehtoisten virkistystoimintaa. Joulun iloa -keräys maahan muuttaneille ja turvanpaikanhakijoille toteutettiin yhteistyössä Marttojen kanssa.

Suomenniemen alueseurakunnassa ei ole pienryhmätoimintaa lähetystyön puitteissa. Safarikuoro vieraili konserttien kirkossa. Suomenniemeläisiä kutsuttiin raamattunäytelmää katsomaan Ristiinaan.

Kansainvälinen diakonia

Kansainvälisen diakonian toiminnan maininnat päätettiin sisällyttää diakonian ja lähetystyön kirjauksiin tapahtumista (Yhteisvastuu, Ukrainakeräys, Iloa joulun -maahanmuuttaja/turvapaikanhakijoille suuntautuva keräys). Kirkon Ulkomaanavun parissa toimii myös vilkkaasti Naisten Pankin joukko.

Muu seurakuntatyö

Ystävyysseurakuntamatka Unkarin Kőszegin seurakuntaan ei toteutunut. Matkalle ilmoittautuneita oli vain muutamia. Ystävyysseurakunnan kirkkoherra **Csaba Banyay** vieraili Mikkeliissä piispa Mari Parkkisen piispanvihkimysmessun yhteydessä. Ystävyysseurakuntiin pidettiin muuten yhteyt-

tä. Kirkkoherra kirjoitti seurakuntiin pääsiäis- ja joulutervehdyksen. Lisäksi kappalaiset ovat olleet yhteyksissä ystävyysseurakuntiin.

Vapaaehtoisten retki toteutui Susiniemeen. Heille järjestettiin koulutusta, joul- ja kevätjuhla sekä retriitti ja osallistuminen näytel-

mään. Suomenniemen ja Ristiinan alue seurakuntien yhteinen seurakuntaretki suuntasi Valamoon. Joulun rauhaa -konsertti toteutui kolmessa kirkossa.

Hautaustoimi

Puumalan liittyttyä vuoden 2023 alussa Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan sujui vuosi hautaustoimen osalta hyvässä yhteistyössä. Puumalan hautausmaiden hautainhoitoa jatkettiin paikallisen urakoitsijan kanssa. Hautausmaatalkoita pidettiin Puumalan Vanhalla sekä Haukivuoren hautausmaalla keväällä ja syksyllä, muilla seurakunnan hautausmailla keväällä.

Loppukesän aikana Ramboll Oy mittasi Puumalan hautausmaat, ja maastomittauksesta saatua aineistoa Ramboll ja hautaustoimi työstivät yhteistyössä. Työnjohto kuvasi muistomerkkejä ja mittasi hautojen leveyksiä. Kartan piirtäjän apuna käytettiin maastosta saatua tietoa, vanhoja paperikarttoja ja Vanhalla hautausmaalla vanhaa muistomerkkikarttaa. Vanhan hautausmaan kartta valmistui osasto osastolta, ja vainajatiedot kirjattiin sähköiseen hautakirjanpitoon uusilla hautanumeroilla. Valmiit kartat kaikilta Puumalan hautausmailta saadaan julkaistua vuoden 2024 alkupuolella.

Suunnitelmien mukainen puiden kaataminen Suomenniemen hautausmaalla toteutettiin huhtikuun lopulla. Jonkin verran pahaa mieltäkin ai-

heuttanut toimenpide sujui nosturiauton ja metsurin yhteistyönä nopeasti kuten myös runkojen ja oksien poisajo paikalliselta yrittäjältä. Töistä aiheutuneet jäljet korjattiin myös pikaisesti.

Suomenniemen hautausmaan uuden tuhkahauta-alueen muistomerkkien aluspalkit asennettiin haudankaivajurakoitsijan toimesta lokakuussa ja maa-ainekset tasoitettiin paikoilleen juuri ennen aikaisen talven saapumista. Uudella tuhkahauta-alueella on 40 sukuhautapaikkaa ja noin 60 muistolehtopaikkaa.

Hautausmaiden kulttuurihistorialliseen inventointiin sisällytettiin vuonna 2018 aloitetussa kuulutuksessa seurakunnalle Suomenniemen hautausmaalla palautuneet haudat muistomerkkeineen. Vuoden 2022 inventointiraporttia ja esitystä säilytettävistä muistomerkeistä täydennettiin kesän 2023 aikana, ja syksyllä valmistui lopullinen raportti ja ehdotus seurakunnalle palautuneista hautausmaalla säilytettävistä muistomerkeistä, joita Suomenniemellä on yhteensä 15 kappaletta. Hautausmaalla säilytettävistä ja seurakunnan hoitoon jäävistä muistomerkeistä tehdään päätös kevään 2024 aikana.

Seurakunnan alueen kaksi viimeistä isohkoa kurturuusuistutusryhmää korvattiin uusilla istutuksilla Ristimäkipuistossa. Vieraslajien esiintymistä alueillamme seurataan ja niistä on määrätietoisesti pyritty eroon.

Harjun hautausmaan varikkoalueen polttoaine- ja hautauskalustovaraston sekä maa-ainessiilojen rakentaminen Harjun hautausmaan konehallin piha-alueelle aloitettiin syksyllä. Maa-ainessiilojen elementit on hankittu ja tarvittava metsän raivaus tehty. Sopimus rakennuksen rakentamisesta on tehty Mikkeliläisen Steel-Merit Oy:n kanssa. Rakennuksen valmistuminen siirtyi kevään 2024 puolelle.

Uusi hautaustoimen työntekijä, erityisammattimies **Anna Nyysönen**, aloitti helmikuun alussa tehtävänsään. Pohdintaa oli silloin ja on edelleen nimikkeen muuttamisesta, mutta ei tunnu nimi tässä tapauksessa "naista pahentavan".

Hautauksia Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa oli yhteensä 699 kpl, joista tuhkana haudattiin yhteensä 346 vainajaa eli 49,5 prosenttia kaikista vainajista. Voimassa olevia hautojen hoitosopimuksia oli yhteensä 5201 kappaletta.

Kiinteistöt

Kiinteistötoimessa keskityttiin vuonna 2023 kiinteistöjen normaaliin ylläpitoon ja energiankäytön optimointiin. Suurimpana syynä näihin toimiin keskittymisellä oli korkea sähkön hinta, jota pyrittiin kompensoimaan energiansäästötoimilla. Toimia tehtiin mm. kirkkojen lämpötilaa laskemalla ja

muiden kiinteistöjen ilmanvaihtoa säätämällä. Osassa rakennuksia ei järjestetty toimintaa tammi-kuun ja maaliskuun välisenä aikana. Muilta osin kiinteistötoimen vuosi sujui suunnitellusti ja talousarviossa huomioidut, pienemmät ylläpitokorjaukset, tulivat tehdyiksi.

Talouden osalta ylivoimaisesti suurin kuluerä oli sähkö, sil-

lä seurakunnan vanha sähkösopimus päättyi 12/2022. Uuden sopimuksen hintoja jouduttiin kiinnittämään siten, että estettiin hinnan nouseminen sietämättömäksi. Hinta oli kuitenkin moninkertainen aiempaan verrattuna, ja vaikka talousarviossa oli varauduttu huomattavaan hinnan nousuun sähkön osalta, nousu oli silti ennakoitua rajumpi.

Keittiötoimi

Keittiötoimessa ja Susiniemen leirikeskuksessa tuotettiin seurakuntatyön tarvitsemia kahvi- ja ruokatarjoiluja Ristimäen ja Savilahden alue seurakunnille ja Susiniemen leiritoiminnalle yhteensä 32 144 annosta. Lisäksi kokoustarjoiluja ja pitopalvelua tuotettiin yhteensä 4663 annosta. Näiden lisäksi keittiötoimessa kohdennettiin merkittävästi resursseja diakoniatyön tukemiseen tarjoamalla yhdessä vapaaehtoisten kanssa seurakuntakeskuksessa lisäksi 4824 keitto- ja aamiaisannosta vähävaraisille. Näistä neljänneksen diakonit jakoivat pakasteina hätäapuna. Elintarvikkeet tähän toimintaan maksettiin Honkasen rahastosta. Diakonian ohella tuotettiin eniten säännöllisiä tarjoilupalveluja varhaiskasvatukselle ja rippikoulutyölle. Päästiin organisoimaan poikkeuksellisen isoja kahvitapahtumia tuomiokirkon pihalla ja seurakuntakeskuksessa piispan vaihdoksen yhteydessä. Ta-

pahtumiin saatiin mukaan naisten vapaaehtoisjärjestöjä. Samalla tehtiin tiivistä yhteistyötä suntioiden kanssa niin kuin arjen työssä muutoinkin.

Susiniemessä kirjattiin 4166 majoitusta, joista 411 yöpyjää oli seurakuntatyön ulkopuolista majoitujaa. Saunat lämmitettiin 164 kertaa. Susiniemen tilat siivottiin pääosin oman siivoajan toimesta. Ruuhkahuippuihin kesän leirien vaihtopäiviin tilattiin avuksi ostosiivousta. Susiniemestä on tullut suosittu myös seurakunnan toiminnan ulkopuolella. Palveluja kysyttiin enemmän kuin oli mahdollista tarjota. Vetovoimaa lisää tilojen ohella profiloituminen ympäristöosaajana ja maukas paikan päällä valmistettu kotiruoka, jossa käytettiin lähi- ja luomuraaka-aineita. Samaa linjaa ruuanvalmistuksessa painotettiin koko keittiötoimessa.

Keittiötoimessa ohjattiin, tuettiin ja valvottiin tarjoilukeittiöiden ja

laitoskeittiöiden käyttöä ja alue seurakuntien tarjoilujen järjestämistä. Nettisivustolle lisättiin runsaasti uusia kuvia helpottamaan tilojen käytön ohjausta. Näistä saatiin käyttäjiltä paljon positiivista palautetta. Alueiden keittiöiden peruspesut ja huollot jäivät vähälle. Ruunaniemen ruokapalveluita kerättiin käyttäjiltä palautetta. Palautteen perusteella palvelun sisältöä tarkennettiin. Seurakunnan ostopalveluna toteutettu siivoustyö ei aina kohdannut tarvetta pitoihin vuokrattavien tilojen kohdalla ja tästä aiheutui vakituiselle henkilökunnalle lisätyötä.

Peruskeittiötyöhön ruuhkahuippuihin ja äkillisiin sijaistamisiin oli haasteellista saada sijaisia ja lisätyövoimaa alan työvoimapulan tähden, kunnes sijaistilanne parani syksyllä. Eläköityneen emännän tilalle rekrytoitiin keuhkälääkäriä keuhkokuumeen hoitamiseksi.

Investoinnit

Vuonna 2023 aloitettiin tuomiokirkon korjaushankkeen esiselvitystyö ja hankesuunnittelu. Hanke oli nimetty alun perin julkisivukorjaukseksi, mutta selvitystyön edetessä kävi ilmi, että myös sisäpuolisiin korjauksiin tulee varautua. Suunnittelutyö jatkuu vuoden 2024 aikana. Varsinaiset korjaukset toteutettaneen nykyisen käsityksen mukaan vuosina 2025 ja 2026. Tuomiokirkon lämmitysjärjestelmässä toteutettiin muutos, kun kirkkorakennus eriytettiin As Oy Savilahdenkatu 18:n kaukolämpöliittymästä ja siihen hankittiin oma kaukolämpöliittymä.

Muissa kirkoissa toteutettiin myös korjauksia. Haukivuoren kirkon vuonna 2022 aloitettu ilmalämpöpumppujen asennus saatiin päätökseen vuonna 2023. Lisäksi Haukivuoren kirkon kellotapulin ja hautausmaan huoltorakennuksen julkisivumaalaukset toteutettiin. Myös Pitäjänkirkon kellota-

puli ja Harjun kappelin vesikatto maalattiin.

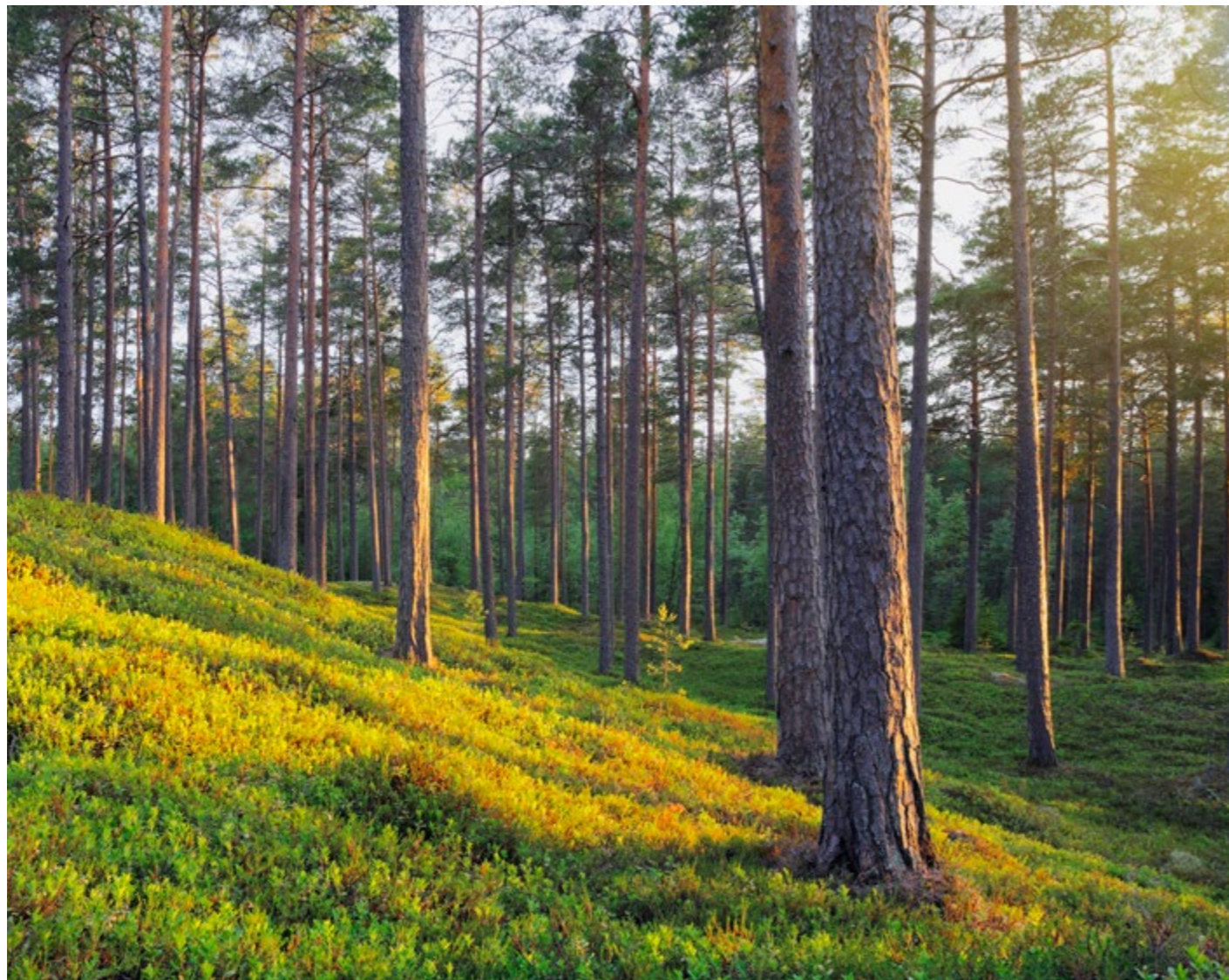
Mikkelin seurakuntakeskuksessa aloitettiin talotekniikan uusintaselvitys. Kuluja kertyi hyvin vähän ja ne siirrettiin käyttötalousosaan. Selvitystyö jatkuu vuonna 2024. Seurakuntakeskuksen polkupyöräparkki ja jäteasiat hankittiin vuoden 2023 aikana. Asennustyö jäi tulevaan vuoteen aikaisiin tulleen lumen ja roudan vuoksi. Asennus tehdään omana työnä.

Lähemäen seurakuntatalon pihalle alueen kunnostustyö jäi ennakoitua pienemmäksi. Salaojitus tarvetta ei ollutkaan, koska asfaltin alta löytyi kunnossa olevat salaojat. Tästä ei ollut suunnitteluvaiheessa tietoa, koska kaivot oli peitetty asfaltilla. Lisäksi alkuperäisissä suunnitelmissa ei ollut mainintaa salaojista.

Kirkonmäen seurakuntatalon aulaan, joka on suosittu esimerkiksi kastetilaisuuksien paikkana, han-

kittiin uudet kalusteet.

Myös hautausmaassa investoitiin. Sen käyttöön hankittiin uusi maataloustraktori. Lisäksi Harjun varikon pihaan rakennettavan polttoainekatoksen ja maa-ainesiilon tarvikkeet hankittiin. Myös näiden asennus jäi vuodelle 2024. Harjun hautausmaan vanha ruumishuone kunnostettiin. Samoin saatettiin loppuun vuonna 2022 aloitettu Ristiinan hautausmaan vanhan leikkuuhuoneen kunnostus. Rouhialan kappelin vainajien säilytystilan uudet kylmäkalusteet ja tilamuutokset suunniteltiin, mutta hankintaa ei toteutettu tarjoajien vähäisyyden vuoksi.

Metsätalous

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan metsäpinta-ala kasvoi merkittävästi Puumalan seurakunnan liittyttyä Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan vuoden 2023 alusta lukien. Kokonaisuomaanmistus on nyt noin 4300 hehtaaria. Metsämaan osuus tästä on noin 4100 hehtaaria. Puumalan seurakunnan yhteistyökumppani oli ollut Mhy Etelä-Savo samoin kuin Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnankin. Yhteistyön laajeneminen metsänhoitoyhdistyksen kanssa sujui näin ollen hyvin vaivattomasti. Metsiä hoidettiin metsäsuunnitelmien mukaisesti.

Vuoden 2023 aikana myytiin viisi leimikkoa. Ne sijaitsivat Haukivuorella Pappilan ja Jokelan tiloilla, Harjunmaassa Kavoharjun tilalla, Kokkomäen ja Säynejärven tiloilla Puumalassa sekä tilalta Koski Pieksämäellä. Mittaustodistusten mukaan ainespuuta luovutettiin 6992 kuutiometriä. Tästä tukkipuun osuus oli 3742 kuutiometriä ja kuitupuun osuus 3250 kuutiometriä. Lisäksi luovutettiin energiarankaa ja hakkuutahteita. Tilastoiduista hakkuista päätehakkuita oli 18,9 hehtaaria ja harvennuksia 24,0 hehtaaria. Lisäksi ylispuuhakkuuta tehtiin 0,7 hehtaarilla. Myytyjen leimikoiden hakkuut ovat osittain kes-

ken, joten merkittävä osa vuoden 2024 puunmyyntituloista kertyy jo myydyistä leimikoista.

Metsänhoitotöitä tehtiin myös paljon. Taimikon varhaishoitoja ja taimikonhoitoja tehtiin 65,6 hehtaarilla, uudistusalojen muokkauksia 15,0 hehtaarilla ja istutuksia sekä kylvöjä 16,2 hehtaarilla. Lisäksi hakkuiden ennakkorai-vauksia tehtiin 35,8 hehtaarilla.

Ympäristövastuu

Seurakunnan vahva ympäristötyö on jatkunut. Kokonaiskirkon tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä on jo seurakunnassamme saavutettu ja arkipäivää. Seuraavia asioita halutaan nostaa esille toimintavuodesta.

Hautausoimessa jatkettiin 2022 aloitettua ja alustavasti valmistunutta hautausmaiden kulttuurihistoriallisten arvojen inventointia hautausmailla. Tuota tehtävää täydennettiin kesällä 2023, ja syksyllä raportti valmistui. Raportti Suomenselän ja Ristiinan inventoituista muistomerkeistä ja esitys

kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden seurakunnalle palautuneiden muistomerkkien säilyttämisestä valmistuivat myös syksyllä 2023.

Susiniemen leirikeskukseen keittiötoimi voitti Luomu SM-23 kilpailun. Voitto tuli jo neljättä kertaa. Leirikeskukseen käyttöön otettu aurinkovoimala on toiminut hyvin, ja sen tuottoa on voitu myydä uloskin.

Luomuelintarvikkeiden käyttö on lisääntynyt muuallakin kuin Susiniemen leirikeskuksessa. Keskustan ruokapalveluissa on luomuelintarvikkeiden käyttöaste noussut vuoden 2023 aikana 17 %.

Kokonaisuudessaan luomun käytössä olemme hyvänä esimerkkinä muille seurakunnille.

Elämäsi seurakunta
mikkelintuomiokirkkoseurakunta.fi

